İKTA DERGİSİ

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları

Yıl: 2 • Sayı: 8 • Haziran 2026

Bir Resim ve Düşündürdükleri / 1

Başlarken / 3

Hâtim El-Esamm ve Karısı (Rızık Veren Allah'tır)
ALİ KÜÇÜKDAĞLI / 4

Enerjin Kadar Varsın Kalpten Dünyaya Uzanan Güç
MEHMET YUMRUTAŞ / 7

Kendimizi Bilmek
RAMAZAN TAHİROĞLU / 9

Ruhu Buharlaşan İmparatorluk: Amerika'nın En Başarılı Laboratuvar Ürünü Olarak Japonya
ALPER ESKİKILIÇ / 11

Fosil Büyümeden Temiz Büyümeye: Küresel Elektrik Sisteminde Yapısal Dönüşüm
BORA DURMUŞ / 13

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler / 15

Toplumdaki Sorunların Çözümü Kitaptadır
AHMET SANDAL / 16

Doğayı Okumak ve Alexander Von Humboldt
S. SERDAR YEGÜL / 19

Biz Nerdeyiz?
ALİ KÜÇÜKDAĞLI / 22

Anadolu Kadını
ÖMER ÇAĞLIN / 23

Edebiyat Bulmaca / 24

Sorumsuz Ebeveynler
AHMET SÜREYYA DURNA / 26

Anam
HAŞİM KALENDER / 29

Umre Tecrübem-1
SABAHATTİN TURAN / 30

Yusuf Ol Gönlüm
CELALETTİN KURT / 33

Durun Durun, Koşmayın. Ruhunuzu Bekleyin!
BÜŞRANUR ERSÖZ / 34

Kurumsal Vicdan Yoksa Risk Yönetimi Eksiktir
ALİSA ÇİÇEK AKYOL / 35

Kendi Yazısı / Kendi Dünyası ile Kadın Yazarlarımız-1 / 36

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler / 39

Biz Ne Zaman Bu Kadar Yalnızlaştık?
GÖKHAN SEVİNÇ / 40

Zamana Atılan Sağlam Düğümler: Ahi Evran ve Kırşehir'in Sırrı
TURGUT TUNÇ / 42

Mizan: Kaybedilen Ölçünün Ardından
CUMA YILMAZ / 43

Bugünlerde Hepimizin Psikolojisi Bozuk
FATİH ÇİÇEK / 46

Güre Cumhuriyet Mahallesi, Orman Kampı Caddesi, No: 2 Edremit/BALIKESİR

0 266 384 60 60

adrinatermal

adrinahotel

adrina
termal hotel
health & spa
★ ★ ★ ★ ★

Bir Resim ve Düşündürdükleri

Dergimizin sekizinci sayısında da mutad olduğu üzere kapakta yer alan resim üzerinden hareketle düşüncelerimizi ve görüşlerimizi ifade ediyoruz. Bundan önce de yedi defa daha resim, harita ya da bir şekle kapakta yer verdik. Bazen de resim, harita ya da şekil üzerinden değil, kapakta bir ya da birkaç isme yer vererek, o isimler üzerinden görüş ve düşüncelerimizi açıkladık. Bu sayımızda resimde görüldüğü üzere bir adam, süpürge ve halı üzerinden görüş ve düşüncelerimizi açıklayacağız. Tabi resmin altında yazan "Sorunları Halının Altına Süpürmek" başlığı altında görüş ve düşüncelerimizi açıklayacağız.

Haydi başlayalım.

Sorunlar var. Toplumda hepimizin gözünün önünde olan, ancak rahatsızlık vermesin diye "âdeta halının altına süpürdüğümüz sorunlar." Ya da "görmezden geldiğimiz sorunlar."

Nedir bu sorunlar?

Bunları şöyle birkaç madde ile sıralayalım.

1-Gençlerimizin boşlukta olması.
(Maneviyatsızlık)
2-İşsizlik. (Gençlerde mesleksizlik)
3-İletişimsizlik.
(Ailelerde dahi iletişimin zayıflaması)
4-Gelir dağılımından adaletsizlik. (Fakirlik)
5-Bürokraside kayırmacılık.
(Torpilcilik, "dayın yoksa" işin görülmez anlayışı)
6-Yolsuzluk. (Usulsüzlük)
7-Adaletsizlik. (Haksızlık)
8-Eğitimin değil öğretimin esas alınması.
(İrfansız ilim)
9-İş ahlakının değil paranın öne çıkması.
(Sahtekarlık)
10-Menfaatçilik. (Çıkar odaklı yaşamak)
11-Kapitalizm.
("Tüket, harca, israf et" mantıksızlığı)
12-Haz odaklı yaşamak.
(Mutluluğu yüceltmek)
13-Tarihine sırt çevirmek.
(Ecdadını, özünü, kökünü unutmak)
14-Kadına ve çocuğa şiddet.
(Güçsüzlere eziyet ve şiddet, cinayetler, zorbalıklar)
15-Umutsuzluk.
(Toplumda "biz adam olmayız" anlayışsızlığı)
16-Açık-saçıklık. (Çıplaklığın yaygınlaşması)
17-Acımasızlık ve tahammülsüzlük.
(Merhametsizlik, şefkatsizlik, hoşgörüsüz toplum)
18-Kitap okuma oranlarının azlığı.
(Kitapsız toplum)
19-Yalancılık (İkiyüzlülük, riyakârlık)
20-Tembellik. (Çalışmamak, aylaklık)

Biz bu Dergide, Dergimizin bu sayısında sorunlar başlığı altında, bu toplumun içinde her gün büyüyen, ancak büyüdükçe halının altına hâlâ süpürülerek, adeta "benden sonra, bizden sonra tufan" anlayışı ile ertelenen sorunlar, saklanan, gizlenen ve çözümüne çalışılmayan sorunlara böyle dikkat çektik.

Biz bu sayfada 20 sorun sıraladık. Elbette bu kadar değil. Halının altına süpürülen ve gizlenen, çözümü hep ertelenen sorunlar elbette yalnızca 20 değil. Daha da fazladır.

Biz 20 önemli soruna dikkat çektik. İnanın bu sorunlar tamamıyla giderilse, ya da yarısı giderilse derin bir nefes alırız ve rahatlarız.

Bu hususta umudumuz var. Umutluyuz. Bu umutla yazıyoruz ve Dergi çıkartıyoruz.

İNSAN KİTAP VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI (İKTA) DERGİSİ

"İnsan, İlim, İrfan, Kitap, Kültür, Eğitim ve Toplum"

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği adına
İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ahmet SANDAL

Başyazar
Ali KÜÇÜKDAĞLI

Yıl: 2
Sayı: 8

Abone Bilgileri
Dergimize abone olmak isteyenlerin, 1 yıllık abonelik ücretini aşağıda belirtilen IBAN numarasına peşin olarak yatırmaları gerekmektedir.

Abone Bedeli
Aylık: 100 TL
Yıllık: 1.200 TL

Banka Hesap Bilgileri
Banka: Türkiye Emlak Katılım Bankası
Şube: Kızılay Şubesi
IBAN: TR93 0021 1000 0008 1440 1000 01
Açıklama: Ad Soyad – Dergi Aboneliği

İdare Yeri
Eti Mah. Toros Sok. No:1/7
Çankaya/Ankara

Tasarım ve Baskı
ARCS Matbaa Sertifika No: 49427
Zübeyde Hanım Mah. Sebze Bahçeleri Cad. No: 74/101
İskitler /ANKARA
Basım Tarihi: Haziran 2026

ISSN: 3108-5512

E- Posta: insankitaptoplum@gmail.com

"Bu dergideki yazıların idari ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir."

بسم الله الرحمن الرحيم

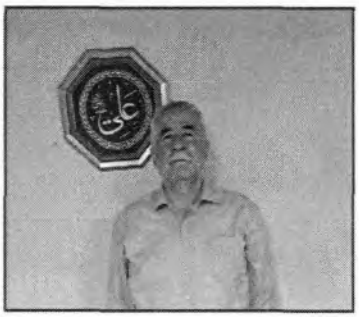

Ahmet SANDAL

Başlarken

Dergimizin elinizde bulunan 8. sayısının da çıkmasını nasip eyleyen Yüce Rabbime, yetiştirip terbiye edene, rızk verip besleyen Er-Rezzak'a (cc) hamdolsun. Ve Rabbimizi bize en güzel şekilde tanıtan Rehberimiz ve Öğretmenimiz (Muallimimiz) Sevgilimiz Peygamberimize İki Cihan Güneşine (asm) sonsuz salat ve selam olsun.

Bir taraftan dergimizin bu sekizinci sayısını hazırlarken diğer taraftan da Mayıs Ayı içerisinde tamamlayıp matbaaya gönderdiğimiz şiir kitabımı hazırladım. Kırka yakın kitap yazdım. Bunların sanırım yarısı şiir kitabıdır. Her şiir kitabımda tahminen 100 civarında (biraz fazla ya da biraz noksan) şiir mevcuttur. Yirmi şiir kitabım olduğuna göre 2000 şiirden oluşan bir şiir külliyattım mevcuttur. Haydi hayırlısı. Başlarken kısmında Mayıs Ayı içerisinde yayınladığım "Kitabın Tam Ortasından" isimli şiir kitabımın ilk sayfasında yer alan iki mısraya burada da yer veriyorum:

"Şairim ne kork, ne de çekin.
Dosdoğru söyle, sakin sakin."

Evet, böyle bir haykırıştan sonra devam edelim. Bu sayıda neler var? Hangi yazılar var? Bunu zaten ön kapakta gördünüz ve okumak için sabırsızlanıyorsunuz. Ben uzun uzun, "şu yazar, şunu yazdı, bu yazar bunu yazdı" diye bir tanıtım ve açıklama yapmıyorum. Sizi doğrudan yazarların yazdıklarıyla baş başa bırakıyorum.

Biz farklı bir dergiyiz. Tevazu, sadelik, samimiyet ve geniş kesimlerden yazı ve görüş ile fikirler derleyip sizlere sunmak bizim şiarımız ve farkımızdır. Ruhumuz amatör. Kimseden takdir beklemiyoruz. Yazarlarımız da bizim gibi hepsi de tevazu ve samimi değerlerimiz. Hepsinden Allah razı olsun. Bu vesilesiyle 8 sayımızda yazı, şiir ve çeşitli ebedi eserler ile bize katkı sağlayan tüm dostlara, tüm yazarlarımıza gönülden teşekkür ediyorum. Özellikle de Başyazarımız Ali Küçükdağlı Hocama ayrıca teşekkür ediyorum. Bu derginin lokomotifidir. Allah başımızdan eksik etmesin. Amin.

Evet, böyle bir başlangıçtan sonra yine mutad olduğu üzere Dergimizin sayfalarında yer alan birbirinden özel ve birbirinden değerli yazılar ile sizleri baş başa bırakıyorum. İyi okumalar. Sağlıkla kalın. inşallah.

Not: Bu Dergimizde Dergimiz için bir ilk yaşandı. Dergimizin artık bir de bulmaca sayfası var. İsmi de bize özgü, "Edebiyat Bulmaca." Haydi hayırlısı.

GÖNÜL ÇEŞMESİ

Ali KÜÇÜKDAĞLI

E. Eğitimci, İlahiyatçı, Dergimizin Başyazarı.

Hâtim El-Esamm ve Karısı (Rızık Veren Allah'tır)

Merhabalar Kıymetli Kardeşlerim.

Allah'ın (cc) selâmı, rahmeti ve bereketi cümlemizin üzerine olsun.

Bu günkü sohbetimizin konusu, yaşantımızın çok önemli ve en derin etkileyicisi olan rızık kavramı üzerinedir.

Her birimiz sözde mütevekkiliz (Allah'a güveniyoruz), ancak fiiliyatta endişeliyiz ve dertliyiz. Oysa, inancımızın gereği olarak en rahat olmamız gereken husus, rızık konusu olmalıdır. Peki ama neden (hangi sebepten dolayı) ortaya çıkıyor bu çelişki? Hemen cevaplayalım o zaman. İnancımızı içselleştiremiyoruz, duygu-düşünce ve davranışlarımıza tam olarak yansıtamıyoruz da ondan.

İçinizde şöyle söylenenler olabilir. "Hocam, yine-yıktın türbeyi eyledin viran.".

Hoşgörünüze sığınarak yazıyorum. Ne yapayım, benim tarzım da budur.

"Sen niye kendini rafa kaldırıyorsun?" diye itiraz etmeyin lütfen. Şunu iyi biliniz ki, bütün bunları öncelikle kendi nefsim için yazıyorum.

Tarihte yaşanmış öyle örnekler okuyor ve öğreniyorum ki, inanır mısınız "Müslümanlığın neresindeyim ben acaba?" diye soruyor, olumlu bir cevap veremediğim için utanıyorum.

Kendimizi teselli etmek için bir karşılaştırma yapıp, günümüz şartlarının bizlere manevî kayıplar yaptırdığını düşünürsek, sorunların gün gibi ortaya çıktığını görürüz. Bu sebeple; ekonomik, teknolojik ve sosyolojik şartların bizleri olumsuz olarak etkilediğini söyleyebiliriz.

Pekala, "çözüm yolu yok mudur bunun? " diye soralım mı o halde. Cevabı vardır elbette. Ne yapalım? Evvelen, Kur'an ve hadislerle bütünleşmektir. Sonra da kendini Allah yolunda nefisle savaşa adamış gönül insanlarının yaşamlarını araştırıp, onlardan yararlanmaktır.

Bu noktada, üç İslâm düşünürünün isimlerini ve konumuzla ilgili davranış örneklerini sunmak istiyorum sizlere.

Birinci örneğimiz, Belh diyarının hükümdarının oğlu olan şehzade İbrahim bin Edhem'e (İbrahim Belhi) aittir. Saltanatı bırakarak Dünya yaşamından uzaklaşıp, kendisini Allah'ın rızasını kazanmaya adayan, mütevazi ve münzevi bir hayat yaşayan İbrahim bin Edhem diyor ki;

"Yamadık Dünya'mızı yırtarak Dinimizden.
Din de gitti, dünya da gitti elimizden.
Şad olsun Rabb kabul edenler Allah'ı.
Uhra'yı kurtarmak için feda edenler Dünya'yı. "

İbrahim bin Edhem; Orta-Asya'da bulunan, o günün ilim ve irfan merkezlerinden biri olan Horasan şehri ve etrafında yaşamıştır. İbrahim bin Edhem, Horasan sûfîlerinin pîri (önderi) olan Şakik-i Belhi ile de iletişim kurmuştur. Bir gün, Şakik-i Belhi ile İbrahim bin Edhem arasında şöyle bir konuşma geçer: Şakik-i Belhi soruyor; "Siz bulursanız ne yaparsınız, bulamaz iseniz ne yaparsınız?" İbrahim bin Edhem cevap veriyor.

"Biz bulursak şükrederiz, bulamaz isek sabrederiz. " Bunun üzerine Şakik-i Belhi, şu uyarıda bulunuyor. "Onu Horasan'ın köpekleri de yapıyor. Biz bulursak paylaşırız, bulamaz isek şükrederiz."

Evet Sevgili Dostlar.

İkinci örneğimizde ismini zikrettiğimiz zât olan Şakîk-i Belhî, yukarıda da belirttiğimiz gibi Horasan Sufîlerinin piridir.

Şimdi de Şakîk-i Belhî'den tasavvuf öğretisi almış olan Hâtim el-Esamm ve yaşamından kesitler aktarmak istiyorum.

Hâtim el-Esamm ilk dönem Horasan sufilerindendir. Asıl ve geniş açıklama ile adı, Ebu Abdurrahman Hâtim bin Unvan bin Yusuf el-Esamm el-Belhi el-Horasanî'dir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ölüm tarihi ise, kaynaklarda 851/852 yılları olarak yazılıdır. Son derece hilm ve edeb sahibi bir zât idi. Bunun en açık ifadesi olarak, kendisini tanıtan en kısa isminden bahsetmek yeterli olacaktır sanırım. Çünkü "Esamm" ismi yaşanmış bir olaydan sonra ona takılmış bir sıfattır.

Bu olayı, kısaca anlatmakta yarar görüyorum.

Bir gün bir kadın, bir soru sormak üzere Hâtim El-Esamm'ın yanına geldi. Konuşma esnasında, kadıncağızın vücudundan doğal olarak bir ses çıktı. O anda istemeyerek gaz çıkartan kadın, mahcubiyet duygusu ile irkilen kadının bu halini farkeden Hâtim El-Esamm, kulağını kadına doğru uzatarak yüksek sesle konuşmasını istedi. Her sesi duyamadığını söyledi. Bunun üzerine rahatlayan kadın, sorusunun cevabını alarak yanından ayrıldı. Hâtim, bu olaydan itibaren toplumda, her sesi duyamıyormuş gibi yaşadı. İşittiği halde, işitmiyormuş gibi görünerek yaşadı.

Bu arada Esamm kelimesinin anlamını belirtelim. Esamm, sağır demektir. Hâtim El-Esamm, yani Sağır Hâtim. Artık yeni unvanıyla anılmaya başlamıştır.

Hâtim El-Esamm'ın hayatında, ihlaslı bir Müslümanın özelliklerini ortaya koyan pek çok örnekler bulunmaktadır.

Yazımın başlığındaki özlü sözü de açıklayan olayı da anlatarak sohbetimizi noktalamak ve yorumu sizlere bırakmak istiyorum.

Hadise, Hâtim El-Esamm ile karısı arasında geçmektedir.

Hâtim, günlerden bir gün Hacc'a gitmek için niyet etmiştir. Yola çıkmadan önce karısına sorar. "Benim burada bulunmadığım süre içerisinde geçimini temin etmen için sana ne kadar para bırakayım?"

Karısı şöyle cevap verir: "Ne kadar yaşayacaksam, o kadar."

Hâtim hayretler içinde kalır, biraz da tepkisel olarak şöyle seslenir: "Ben nereden bileyim senin ne kadar yaşayacağını. Onu ancak Allah bilir."

En az Hâtim kadar ihlaslı ve erdemli olan karısı, şu çok özel nasihatı, sanki, bütün Müslümanlara verircesine şöyle açıklar: "Madem benim ne kadar yaşayacağımı bilmiyorsun, o halde benim rızkım için niye endişeleniyorsun. Onu da bana verecek olan Allah'tır. Var git, sen ibadetini yap. Yolda ve gittiğin yerde sana lazım olacak olan parayı ve maddi imkanları da yanında götür."

Hâtim yola çıkar. O gittikten kısa bir süre sonra (belki bir gün, belki birkaç saat sonra), Hâtim'in evinin kapısı önünde bir ses gürültüsü duyulur. Arkasından kapı çalınır. Kadın içeriden seslenir. Kim olduklarını ve ne istediklerini sorar. Dışarıdan gelen cevap şu şekildedir: "Bağdat'ın Emiri (Valisi) ve onun çevresindekiler uzun bir yolculuktan dönmektedirler. Dışarıda içecek su bulamamışlardır. Eğer evin avlusunda soğuk su kaynağı (kuyu yahut pınar) var ise, kendilerine ikram etmesini istemektedirler."

Bunun üzerine kadın, birkaç testi doldurarak yolculara su verir.

Yolcular suyu içtikten sonra Bağdat Emiri şu talimatı verir: "Şanımıza uygun bir şekilde, testilerden birinin içine akçe yahut altın koyunuz."

Emri yerine getiren adamları ile birlikte Emir, yollarına devam ederler. Yolcuların ayrıldıklarını anlayan kadın, testileri almak için kapıyı açar. Bir de ne görsün? Testilerden biri tıka-basa altın dolu. Çok duygulanan kadın testileri alır ve ağlayarak secdeye kapanır.

Evet, Sevgili Dostlarım,

İşte inanmışlık budur. Bu örnekteki Müslüman profili ile kendimizi karşılaştırabilir miyiz? Buna cesaretimiz var mıdır?

Âcizane, bir Kardeşiniz olarak, ben buna olumlu cevap veremiyorum.

Son olarak, hayatımıza yön veren ve sıkça kullandığımız tevekkül kavramı ile ilgili birkaç cümlelik açıklama yapıp izninizi istirham edeceğim.

Hepimiz çok iyi biliyoruz ki, çalışıp hak etmeden hiçbir şey helâl yoldan elde edilemez. O halde, nasıl oluyor da oturduğumuz yahut yattığımız yerden Allah'a tevekkül ediyoruz? Hak etmediğimiz halde, O'ndan niye yardım istiyoruz?

Tabii ki, Yüce Rabbimizi (cc) çok cömerttir. Koruyup gözetendir. Bütün yarattıklarını nimetlerinden yararlandırandır. Hepimiz O'nun sayesinde (gölgesinde) yaşıyoruz. Ancak, kuluna düşen O'nun verdiği nimetleri hak etmektir.

Son söz Kur'an'ındır.

Yüce Rabbimiz (cc) buyuruyor ki;

"Yeryüzünde hareket eden hiçbir canlı yoktur ki, rızkı Allah'ın üzerine olmasın." (Hûd Suresi, 6)

Kalın sağlıcakla. Allah'a emanet olunuz.

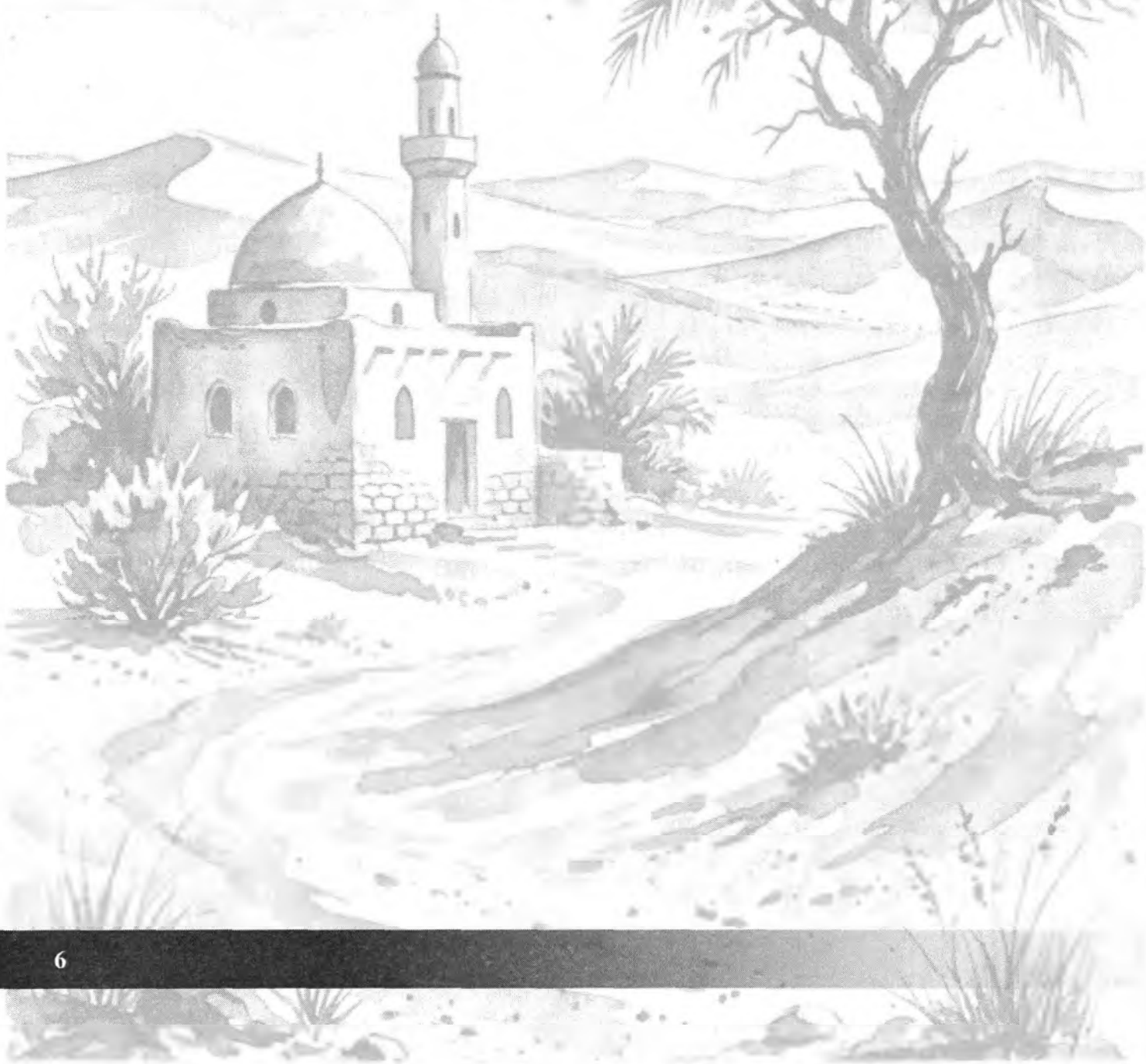

Mehmet YUMRUTAŞ

Sağlık Eğitimi Alanında Doktora Dereceli Araştırmacı Yazar

Enerjin Kadar Varsın Kalpten Dünyaya Uzanan Güç

Değerli İKTA okurları,

"Enerji" sözcüğü dilimize Fransızcadan geçmiş olup gerçek anlamda "maddede var olan ve ısı, ışık biçiminde ortaya çıkan güç", mecazî olarak ise "manevî güç" anlamında kullanılmaktadır. Bu yazıda, enerjinin hem fiziksel hem de manevî boyutundan yola çıkarak bu kavramın günlük yaşamımızdaki yerine dair bir sentez yapmaya çalışacağım.

Geçen Ramazan ayında, İKTA gönüllüleriyle bir araya geldiğimiz iftarda yanımda oturan, enerji üzerine çalışan mühendis bir büyüğümüzle enerjinin önemine dair sohbet ettik. Dünyada enerji arayışından, ülkelerin enerji kaynaklarına sahipliğinden söz ederken mühendis büyüğümüz, enerjinin insanlar için de önemli olduğunu ve enerjisi olmayan insanın da çekilmediği gerçeğini şaka yollu hatırlattı. Böylece enerjinin hem gerçek hem de mecazî anlamı aynı masada buluşmuş oldu.

İlk olarak enerjinin gerçek anlamından yola çıkarak günlük yaşamımızdaki yerine bakalım. Enerji, ülkeler için hayati bir meseledir. Çünkü ülkelerin sanayisi, eğitimi, sağlığı ve kalkınması; hâsılı hemen her şeyinde enerji temel bir ihtiyaçtır. Öteden beri havanın, suyun, rüzgârın, kömürün, petrolün, hayvan gübresinin ve bitkilerin enerjisinden faydalanılmış ve faydalanılmaya devam edilmektedir. Aynı zamanda farklı enerji arayışları da sürdürülmektedir.

Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) önce Venezuela'ya, ardından İsrail ile ittifak hâlinde İran'a yönelik sergilediği tutumların temel gerekçelerinden birinin enerji olduğu hepimizin malumudur. Yine ABD'nin diğer ülkelerdeki nadir toprak elementlerine yönelmesinin temel gerekçesi de enerji arayışıdır.

Bu arada bir parantez açarak, enerji gerekçesiyle ABD ve İsrail'in Orta Doğu'daki ülkelere yönelik müdahalelerinde İsrail'in "arz-ı mevud" emellerinin de etkili olduğunu belirtmek gerekir. Arz-ı mevud; Filistin, Lübnan, Ürdün ve Suriye'deki işgallerin genişletilerek Mısır, Türkiye ve Arabistan'dan da toprak alınması suretiyle Nil ile Fırat nehirleri arasında kalan coğrafyada Siyonist "Büyük İsrail" tahayyülünü ifade eder. Bu coğrafyadaki huzursuzlukların temel nedenlerinden biri de budur.

Ancak bu huzursuzlukların sorumluluğunu yalnızca İsrail'e ve onun destekçisi olarak görülen "dış güçlere" yüklemek de yeterli bir açıklama olmaz. Bu coğrafyada, rahat yaşama arzusu taşıyan ancak okumayan, çalışmayan, üretmeyen, sürekli tüketen ve bireysel çıkarlarını toplumsal çıkarların önünde tutan yaklaşımların da etkisi göz ardı edilmemelidir. İşte bir avuç Siyonist'in milyarlarca insana karşı güç gösterebilmesinin arkasında da bu tür zaafların payı olduğu söylenebilir.

Dolayısıyla buraya kadar olan kısmı şöyle özetleyebiliriz: Ne kadar petrolünüz, doğal gazınız veya nadir toprak elementleriniz olursa olsun, bunları işletecek kabiliyetiniz ve enerjiniz yoksa-yani yüreğinizde ve zihninizde bir irade ortaya koyamıyorsanız-bunların hiçbir anlamı yoktur.

Enerji, ülkeler gibi canlı organizmalar için de temel bir gereksinimdir. Biyoloji bilgilerimize göre insan vücudu hücrelerden oluşur. Hücreler dokuları, dokular organları, organlar sistemleri, sistemler ise bir bütün hâlinde organizmayı meydana getirir. Organizmadaki her bir yapı birbiriyle bağlantılıdır ve önemli görevler üstlenir. Bu bağlantı, damarlar ve sinirler aracılığıyla adeta bir kablo ağı gibi örülmüştür. Ayrıca hormonlar da kablosuz bir sistem gibi vücudun her noktasına ulaşarak etki gösterir. Böylece organizma, bir düzen içinde, gerekli enerjinin bir kısmını dışarıdan aldığı gıdalarla, bir kısmını ise kendisi üreterek yaşamını sürdürür. Organizmadaki canlılığı başlatan ve sürdüren organ ise kalptir.

Kalp, insan enerjisinin temel kaynaklarından biridir. Bu elektriksel enerji, kalbin üst kısmında bulunan ve "sinoatriyal düğüm" denilen bir noktadan köken alır. Kalbin elektrik kaynağı olan bu yapı, yaşam boyunca sürecek olan ritmin devamlılığını sağlar. Sinoatriyal düğüm sürekli kendi kendine şarj olabilen bir pil gibi düşünülebilir.

Kalbin biyolojik görevlerinin yanı sıra, mecazî ve manevî boyutu da vardır. Kur'an-ı Kerim'de kalbe dair birçok ayet bulunmaktadır. Kalp; sevginin, imanın, inkârın, duyguların, düşüncelerin ve iradenin merkezi olarak tasvir edilir. Kalbin kararması, huzur bulması, titremesi veya mühürlenmesi gibi ifadelerle onun manevî yönüne dikkat çekilir.

Bunlar yalnızca birer metafor olabilir. Ancak kalbin, özellikle sinoatriyal düğümün, enerji üretme görevinin ötesinde farklı bir anlam taşıdığı da düşünülebilir. Bu yönüyle kalp, adeta bir hafıza merkezi gibi, insanın iç dünyasını şekillendiren bir çekirdek işlevi görür. İnsan, kalbinde taşıdığı duyguları ve enerjiyi çevresine yansıtır; bu enerji olumlu da olabilir, olumsuz da.

Dolayısıyla önemli olan, kalbimizi olumlu duygularla beslemek ve bunu çevremize yansıtabilmektir.

Son tahlilde şunları söyleyebiliriz: Enerji yalnızca ülkelerin yer altı kaynaklarında veya küresel güç dengelerinde aranan bir unsur değildir. Enerji; insanın yüreğinde, zihninde ve davranışlarında taşıdığı yaşama iradesidir. Nasıl ki kalbin derinliklerinde yer alan küçük bir düğüm bütün bedeni harekete geçiriyorsa, insanın iç dünyasındaki inanç, azim ve sorumluluk duygusu da toplumsal hayatın gerçek enerjisini üretir. Asıl önemli olan ise bu enerjiyi yönlendirecek iradeye sahip olmaktır.

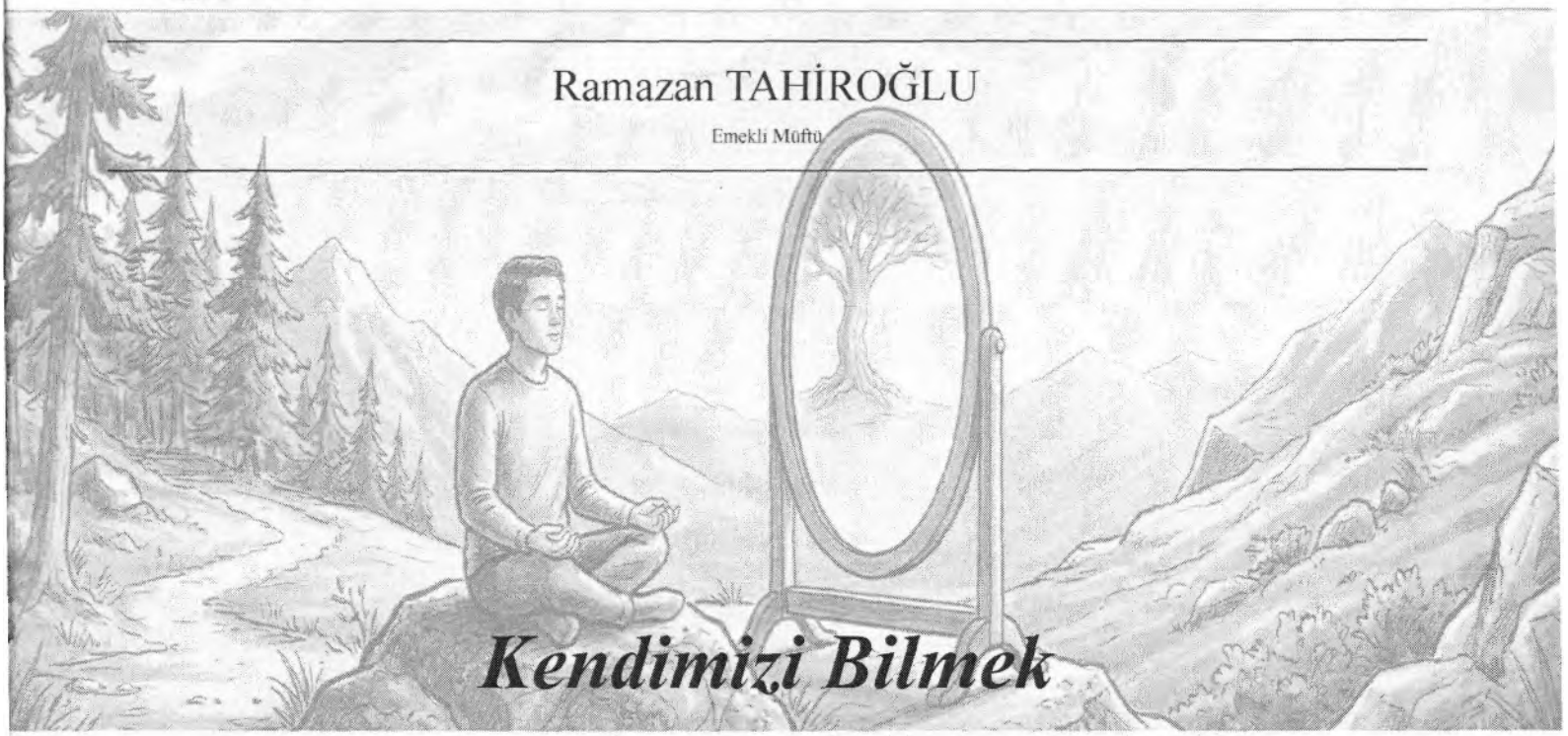

Ramazan TAHİROĞLU

Emekli Müftü

Kendimizi Bilmek

Gerçekten insan uzun ince bir yolun yolcusudur. Bir anlayışa göre bu yolculuk kalubelada başlar. Çünkü insan ilahi soruya o zaman muhatab kılınmıştır. Sonra rahmi maderde yani anne rahminde dünya yolculuğuna yeni bir adım atar. Annenin her halinden etkilenir. Beslenir, büyür, tavırdan tavra geçer. Nutfe iken alaka, sonra mudğa, sonra ruh üflenen bir cenin haline gelir. Artık onu sebepsiz yere anne rahminden düşüren veya alanlar cinayet işlemiş sayılır. Eften-püften ve zan üzere yorumlarla o cenini karargahından koparmak asla caiz değildir. Annenin ciddi bir hastalığı ve doğurmaya mani bir hali varsa, ceninin doğum aşamasına gelmesi annenin hayatını büyük ölçüde riske atıyorsa o zaman çocuğun yani ceninin alınması caiz olur.

Anne rahminde kırkar günden 3 evreyi tamamlayan cenine, Melek gelir ruh üfler ve cenin için şu dört kelimeyi yazmakla emrolunur; rızkı, eceli, ameli, şaki-said olması. Bu, insanların alın yazısı dediği kader yazısıdır. Allah yarattığı evrenin zübdesi (özeti) olan insanın düyada nasıl bir hayat serüveni geçireceğini elbette iyi bilir. Bu bilgi kayda geçer, bazı hususlar o insanın davranışlarına bağlı kılınır. Mutlak olan şey insanın fani oluşudur. Ancak dua, sadaka ve sıla-i rahmin ömür üzerinde bizim göremediğimiz temdit (uzaması) ve bereketi vardır, Peygamberimiz (sav) hadisi şeriflerinde bunu beyan etmiştir. İnsan, Meleğin yazdığı o dört kelimeyi görerek yaşamaz dolayısıyla o yazı hiç bir insanı her hangi bir günaya ya da hayra icbar ederek sürüklüyor değildir. İnsan hür iradesiyle azmettiği şeyi yapar ve sorumlu olur. Her insan yaşadığı gibi ölür.

Allah iman ve salih amel sahiplerini imanla katına alır. Müslüman olarak ölmek, doğru bir iman, istikametli bir düşünce ve salih amelin neticesidir. iyiler kötü bir ölümle ölmez. Hayatın son dönemlerinde çekilen hastalıklar ya da musibetler kötü bir son olarak yorumlanamaz. Hastalık, mümini günah kirlerinden arındırır. Ama günahlardan arındırıyor diyerek de hastalık ve musibetler taleb edilmez. Aslolan afiyettir. Çünkü ibadetler afiyet üzere iken tam ifa edilebilir, malülken değil.

Kısaca, dünya durağında yürürken son nefesin nerede, ne zaman ve nasıl verileceği bilinmez. Gelmesi kesin olan her şey yakındır. Bu dünya gölgeliği insanı yakin olan ölüm hiç gelmeyecekmişcesine oyalıyor. Nefsi emmare, iblis, kötü arkadaş, zaaflar ve cahillikler bizleri yüzüstü düşürüyor. O halde insan her gün yeniden bir durum muhakemesi ve nefis muhasebesi yapmalı ve noksanlıklarını izale etmelidir ki mutlu sona nail olsun.

YORGUN KALPLER

Alem seyrediyor Siyonist Katilleri,

Rabbimiz *biliyor*

Yahudi Zalimleri.

Ey alemi İslam uyan

Korkma Hakka dayan.

Bu yeni bir Haçlı işi

Hazır ol cenge er kişi

Korkak küffar kaçacak

Yurdu harab olacak.

Yetti, canımıza tak etti

Gebermeyi hak etti.

İblis yoldan döndürdü

Zalim ocak söndürdü.

Haketti zillet'ü laneti

Artık bitti kehaneti.

Çocuk canla yoruldu

Gazze kanla yoğruldu.

Durum bize ar oldu,

Dünya sanki bar oldu.

Rabbim kurtar bizi

Silinsin artık arın izi.

Amiin, amiin, amin.

Ramazan TAHİROĞLU

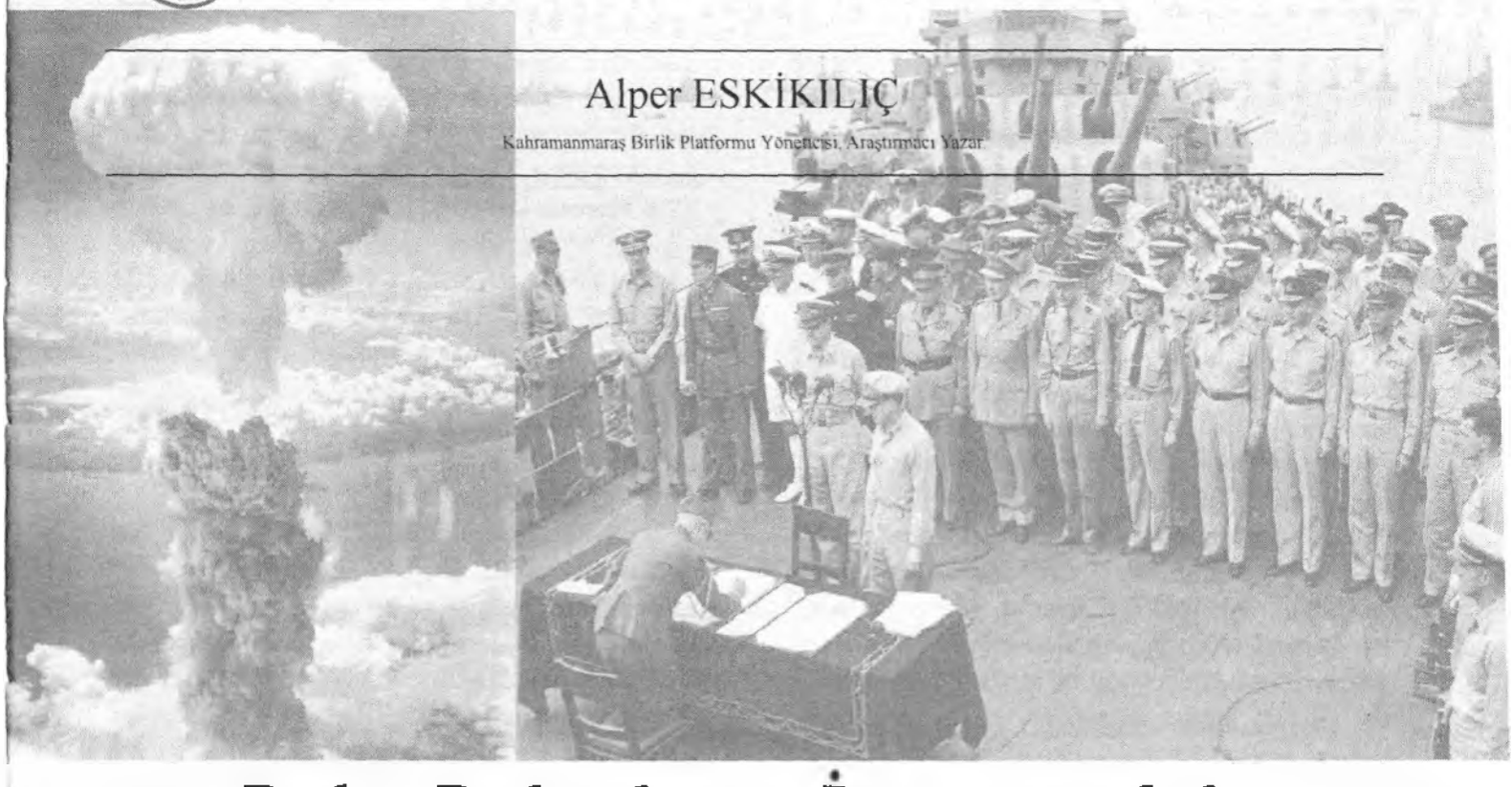

Alper ESKİKILIÇ

Kahramanmaraş Birlik Platformu Yöneticisi, Araştırmacı Yazar

Ruhu Buharlaşan İmparatorluk: Amerika'nın En Başarılı Laboratuvar Ürünü Olarak Japonya

6 Ağustos 1945 sabahı saat 08:15'te Hiroşima'nın semalarında patlayan "Little Boy" ve sadece üç gün sonra, 9 Ağustos 1945'te Nagazaki'nin üzerine bırakılan "Fat Man", sadece iki şehri haritadan silmekle kalmadı; bir ulusun binlerce yıllık tarihsel omurgasını ve sarsılmaz özgüvenini de tek bir saniyede buharlaştırdı. Bugün Japonya'nın Amerika'ya olan o sarsılmaz ve hayranlık dolu bağlılığı, bir dostluk hikayesinden ziyade, tarihin gördüğü en sistematik ruhsal işgalin ve kültürel bir kimlik kırımının sonucudur. Bu, nükleer bir ateşle ruhu boşaltılan bir toplumun, o boşluğu kendisini yakan gücün renkleriyle doldurmaya mecbur bırakılmasının trajedisidir. Japon halkının kendisini yok etmenin eşiğine getiren bu güce duyduğu derin sempati, aslında bir sevgi değil, travma sonrası oluşan devasa bir kültürel boşluğun, planlı bir deformasyonla yeniden dizayn edilmesidir.

Kültürel deformasyon süreci, atom bombasının meydana getirdiği şoku bir "yenilenme" fırsatı olarak pazarlayan Amerikan stratejik aklıyla başladı. İşgal güçleri Japonya'ya ayak bastığında, sadece askeri birer birim değil, Japonya'nın yeni zihinsel mimarları olarak sahneye çıktılar. Yüzyıllardır yönetim sistemini sarsılmaz bir merkeze göre kurgulayan bir halk, bir sabah nükleer ateşle her şeyini kaybetmiş halde uyanınca, elinde çikolata, un ve "özgürlük" vaadiyle gelen beyaz adama sığınmakta bir beis görmedi. Burada gerçekleşen asıl yıkım, bombanın yarattığı enkazdan daha büyüktü: Japonlar, kendi öz değerlerini "gericilik" ve "felaket sebebi" olarak kodlayıp, Amerikan yaşam tarzını yegane "kurtuluş" reçetesi olarak görmeye başladılar. Öyle ki, kendi geleneksel kıyafetlerinden, mimarisinden ve tarihsel anlatılarından utanan, bunun yerine sığ bir Amerikan popüler kültürüne tutunan bir nesil bizzat işgal eliyle inşa edildi.

Bu deformasyonun en somut ve belki de en acıklı örneği, Japon eğitim sisteminin ve dilinin kökten dönüştürülmesidir. Savaş sonrasında Japon okullarında tarih kitapları yeniden yazılırken, Amerika'nın işlediği bu nükleer savaş suçu, bir "zorunluluk" veya "hızlı barışın anahtarı" olarak normalize edildi. Japonca, kendi içinde binlerce İngilizce kelimeyi barındıran yapay bir "Katakana" istilasına uğradı. Bir toplum düşünün ki; en temel ihtiyaçlarını, teknolojik gelişimini ve hatta hayallerini ifade ederken bile kendisini yok etmeye çalışan gücün kavramlarını kullanıyor. Bugün Tokyo'nun kalbi olan Shibuya'daki devasa ekranlarda dönen o parlak reklamlar, aslında Hiroşima ve Nagazaki'deki o zifiri karanlığı ve yaşanan büyük aşağılanmayı örtmek için tasarlanmış devasa perdelerdir. Japonya, kendi estetik anlayışını terk ederek Hollywood'un sentetik kahramanlarına ve seri üretim dünyasına teslim olduğunda, kültürel deformasyon gerçek zaferini ilan etmişti.

Öte yandan, beyzbolun bir milli spor haline getirilmesi gibi sembolik adımlar, Japon ruhunun nasıl evcilleştirildiğinin en net kanıtıdır. Eski savaşçı kodlarıyla yetişmiş bir toplumun enerjisi, Amerikan oyun sahalarına hapsedilerek boşaltıldı. Kılıçların yerini alan beyzbol sopaları, bir askeri geleneğin oyun parkına hapsedilmesidir. Üstelik bu durum sadece kültürel bir tercihle de sınırlı kalmadı; Japonya'nın tüm savunma ve strateji mekanizması Amerika'ya eklemlendi. Kendi ordusu olmayan, anayasası yabancı bir güç tarafından yazılan ve güvenliğini kendisini vuran güce emanet eden bir ülke, aslında kolektif iradesini de teslim etmiş demektir. Japonya'nın elde ettiği ekonomik başarılar ve teknolojik devrimler, genellikle bu koruma altındaki refahın bir sonucu olarak övülür; ancak bu durum, söz konusu başarının bedelinin ulusal onurdan ve özgün bir gelecek tasavvurundan vazgeçmek olduğu gerçeğini değiştirmez.

Japonya, küresel pazarda bir dev haline gelirken, ruhsal düzlemde Amerikan yaşam biçiminin sadık bir taklitçisine dönüştü. Kimononun yerini alan takım elbiseler, geleneksel yemek kültürünün yanına eklenen fast-food zincirleri ve o eski, derin disiplinin yerini alan "maaşlı çalışan" tipi, bir medeniyetin nasıl içeriden fethedildiğinin sessiz kanıtlarıdır. Şehirlerin mimari dokusu dahi New York veya Chicago'nun birer kopyası haline getirilerek, toplumsal hafıza mekansal olarak da silindi. Genç nesillerin kendi tarihlerine baktıklarında hissettikleri o "kopukluk" duygusu, aslında bu devasa kültürel operasyonun bir meyvesidir.

Netice de Japonya'nın Amerika'ya olan bu ilgisi bir "hayranlık" değil, kimliğini kaybetmiş bir hastanın kendisine yeni bir yüz veren cerraha duyduğu o kaçınılmaz ama bir o kadar da kimliksiz minnettarlıktır. Kültürel deformasyon öyle bir noktaya varmıştır ki, bir millet kendi çocuklarını küle çeviren bir gücü en yakın müttefik ve rol model olarak benimsemiş durumdadır. Bu, hafızasını kaybetmiş birinin, kendisine sürekli uyuşturucu veren bakıcısına duyduğu bağımlılığa benzer. Japonya bugün modern Dünya'nın zirvesinde parlıyor olabilir; ancak bu parlaklık kendi ışığı değil, üzerine yansıyan Amerikan projektörlerinin soğuk yansımasıdır. Artık Japonya'da nükleer felaketi anmak bile, bu eylemin failini yüksek sesle zikretmekten imtina eden, trajediyi adeta gökten inen bir doğa olayıymış gibi sunan bir sessizlik süzgecinden geçirilmektedir. Bu, bir medeniyetin nükleer radyasyonla bozulup, bir hamburger kutusuna sığdırılarak yeniden paketlenmesinin trajik öyküsüdür.

Bora DURMUŞ

Jeoloji Mühendisi, MTA Kurumu

Fosil Büyümeden Temiz Büyümeye: Küresel Elektrik Sisteminde Yapısal Dönüşüm

Dünya, enerji üretiminde karbon yoğunluklu fosil yakıtlardan arındırılmış bir geleceğe doğru tarihi bir yol ayrımında. Bu değişim, sadece çevresel bir zorunluluk değil; aynı zamanda ekonomik, teknolojik ve stratejik bir yeniden yapılanma sürecidir. "Fosil büyümeden temiz büyümeye" geçiş, küresel elektrik sisteminin DNA'sını kökten değiştiriyor.

Küresel enerji sektörü, tarihsel bir dönüm noktasından geçiyor. Geleneksel olarak fosil yakıtların (kömür, gaz ve petrol) egemenliğinde olan elektrik sistemleri, yerini düşük karbonlu ve yenilenebilir kaynaklara dayalı "temiz büyüme" modeline bırakıyor.

İşte bu yapısal dönüşümün temel direkleri:

1. Üretim Portföyünün Yenilenmesi

Geleneksel elektrik sistemleri, talebe göre üretimi artıran büyük ölçekli kömür ve gaz santralleri üzerine kuruluydu. Yeni model ise doğası gereği değişken olan yenilenebilir enerji kaynaklarına (Güneş ve Rüzgar) dayanıyor.

Marjinal Maliyet Avantajı: Güneş ve rüzgar enerjisinin "yakıt" maliyeti sıfırdır. Bu durum, fosil yakıtlı santrallerin ekonomik rekabet gücünü her geçen gün zayıflatıyor.

Merkeziyetten Uzaklaşma (Decentralization): Dev santrallerin yerini; binaların çatılarındaki paneller, yerel enerji toplulukları ve mikro şebekeler alıyor.

2. Şebeke Esneklığı ve Depolama Devrımı

Temiz büyümeye geçişin önündeki en büyük teknik engel, güneşin batması veya rüzgarın durması durumunda arz güvenliğini sağlamaktır. Bu noktada "esneklik" kavramı devreye giriyor:

Batarya Teknolojileri (BESS): Lityum-iyon ve yeni nesil sodyum-iyon bataryalar, anlık dengeleme sağlayarak şebekeyi stabilize ediyor.

Yeşil Hidrojen: Uzun süreli ve mevsimsel depolama için elektriğin hidrojene dönüştürülmesi, sanayi ve ağır taşımacılık gibi "elektrifikasyonu zor" sektörlerin temizlenmesini sağlıyor.

3. Akıllı Şebekeler ve Dijitalleşme

Fosil bazlı sistemlerde elektrik tek yönlü akar (Santral → Tüketici). Temiz sistemde ise akış çift yönlüdür.

Yapay Zeka ve IoT: Milyonlarca küçük üretim birimini ve elektrikli araç şarj istasyonunu yönetmek için dijital bir üst akıl gerekiyor. Talep tarafı yönetimi sayesinde tüketiciler, fiyatların düşük olduğu saatlerde cihazlarını çalıştırarak sistemin yükünü hafifletiyor.

4. Dönüşümün Getirdiği Zorluklar

Bu büyük geçiş dikensiz bir gül bahçesi değil. Yapısal dönüşüm şu kritik engellerle karşı karşıya:

Zorluk Alanı Açıklama

Kritik Mineraller Paneller ve bataryalar için gereken lityum, kobalt ve nadir toprak elementlerine olan bağımlılık.

Şebeke Altyapısı Mevcut iletim hatlarının yenilenebilir enerjinin üretildiği (genelde şehirden uzak) bölgelere ulaştırılması için trilyon dolarlık yatırım ihtiyacı.

İstihdam Geçişi Madencilik ve fosil yakıt sektörlerindeki iş gücünün temiz enerji sektörüne adil bir şekilde entegre edilmesi.

5. Dönüşümün İtici Güçleri

Fosil yakıtlardan uzaklaşma süreci sadece çevresel bir tercih değil, aynı zamanda ekonomik ve teknolojik bir zorunluluk haline gelmiştir.

• Maliyet Avantajı: Son on yılda güneş enerjisi maliyetleri yaklaşık %90, rüzgar enerjisi maliyetleri ise %70 oranında düşmüştür. Artık yeni yenilenebilir enerji tesisleri kurmak, mevcut kömür santrallerini işletmekten daha ucuzdur.

• Enerji Güvenliği: Ülkeler, ithal fosil yakıtlara olan bağımlılıklarını azaltmak ve yerli kaynaklara yönelmek için temiz enerjiyi bir stratejik araç olarak görmektedir.

• İklim Hedefleri: Paris Anlaşması kapsamında net sıfır emisyon hedefleri, elektrik üretiminin karbonsuzlaştırılmasını zorunlu kılmaktadır.

6. Yapısal Değişim: Merkeziyetçilikten Dağıtık Sisteme

Geleneksel sistemler, büyük ve merkezi termik santrallere dayanıyordu. Yeni sistem ise daha karmaşık ve dinamik bir yapıya sahiptir.

• Değişkenlik Yönetimi: Güneş ve rüzgar enerjisi süreklilik arz etmediği için sistemin esnekliği kritik hale gelmiştir.

• Depolama Teknolojileri: Lityum-iyon bataryalar ve yeşil hidrojen, enerjinin üretildiği an ile tüketildiği an arasındaki boşluğu doldurmaktadır.

• Akıllı Şebekeler: Tüketicilerin aynı zamanda üretici (prosumer) olduğu, dijitalleşmiş ve çift yönlü enerji akışına izin veren şebekeler önem kazanmaktadır.

7. Karşılaşılan Temel Zorluklar

"Temiz büyüme" yolunda bazı kritik engeller aşılmayı beklemektedir:

1.Şebeke Altyapısı: Mevcut şebekelerin çoğu, yenilenebilir kaynakların uzak bölgelerden şehirlere taşınması için yetersizdir. Modernizasyon için trilyonlarca dolarlık yatırım gerekmektedir.

2. Kritik Madenler: Batarya ve türbin üretimi için gereken lityum, kobalt ve nadir toprak elementlerine olan talep, yeni bir tedarik zinciri jeopolitiği yaratmaktadır.

3. Politika ve Regülasyon: Fosil yakıt sübvansiyonlarının kaldırılması ve karbon vergisi gibi düzenlemeler, dönüşümün hızını belirleyen ana unsurlardır.

8. Gelecek Projeksiyonu: Elektrifikasyon

Temiz büyüme, sadece elektriğin nasıl üretildiğiyle ilgili değil, aynı zamanda ekonominin diğer alanlarının nasıl elektriklendiğiyle de ilgilidir.

• Ulaşım: Elektrikli araçların (EV) kitlesel yayılımı.

• Isınma: Isı pompalarının fosil yakıtlı kazanların yerini alması.

• Sanayi: Çelik ve çimento gibi ağır sanayi kollarında elektrik ark ocakları ve yeşil hidrojen kullanımı.

Sonuç: Yeni Bir Büyüme Paradigması

Küresel elektrik sistemindeki bu dönüşüm, enerjiyi bir "kaynak çıkarma" endüstrisi olmaktan çıkarıp bir "teknoloji ve imalat" endüstrisine dönüştürüyor. Temiz büyüme; sadece emisyonları düşürmekle kalmıyor, aynı zamanda enerji bağımsızlığı ve daha dirençli yerel ekonomiler vaat ediyor.

Özetle

Fosil büyümeden temiz büyümeye geçiş, sadece bir yakıt değişimi değil; altyapının, ekonominin ve jeopolitiğin yeniden tanımlanmasıdır. Küresel elektrik sistemindeki bu yapısal dönüşüm, 21. yüzyılın en büyük mühendislik ve ekonomi projesi olarak nitelendirilmektedir.

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler

"Mal cimrilerde, silah korkaklarda,
karar da zayıflarda olursa, işler bozulur."
Hazreti Ebu Bekir (ra)

***

"Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilaftır.
Bu üç düşmana karşı sanat, marifet, ittifak silahıyla cihad edeceğiz."
Bediüzzaman Said Nursi (İslam Alimi, Mütefekkir)

***

"İstiyorsan almağı hikmet kitabından sebak Hâme-i kudret ne yazmış safha-i ruhsara bak Cihan-ârâ cihan içindedir, ârâ'yı bilmezler.
O mahiler ki derya içredir derya'yı bilmezler."
Hayali (Asıl ismi Mehmet olmakla birlikte
Hayalî mahlasıyla şiirler yazmış bir Divan Edebiyatı Şairi)

Türkçesi:
Şairimiz diyor ki, Allah kendisini tanıtacak
tüm emareleri cihana yaydığı halde, insanoğlu onu bilmez.
Aynı balığın denizden habersiz yaşadığı gibi Allah'ın
delillerinden habersiz yaşar.

***

"Eğer Kur'an'ı tanımadan önce Müslümanları tanımış olsaydım,
asla Müslüman olmazdım."
Yusuf İslam
(Cat Stevens isimliyken Müslümanlığı seçen ünlü pop sanatçısı)

***

"Zümrüt onu övmezlerse daha mı az güzel olur?"
Marcus Aurelius Antoninus
(M.S. 161 ile 180 yılları arasında yaşamış Roma İmparatoru ve Filozof)

***

"Kazanamayacağını bildiği bir savaşa ancak ahmaklar girer."
Ünlü Mogol Hükümdarı Cengiz Han

Ahmet SANDAL

Şair Yazar, Dergimizin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü.

Toplumdaki Sorunların Çözümü Kitaptadır

"Bir toplumda "kendini bilen" insanlar ne kadar çoksa,
o toplum o kadar huzurlu ve güvenlidir. Kendini bilmenin yolu kitaplardan geçer."
(Kitapçı Baba)

Dergimizin bu sayısında "Bir Resim ve Düşündürdükleri" diyerek en başta, bu toplumun içinde her gün büyüyen, ancak büyüdükçe halının altına hâlâ süpürülerek, adeta "benden sonra, bizden sonra tufan" anlayışı ile ertelenen sorunlar, saklanan, gizlenen ve çözümüne çalışılmayan sorunlara dikkat çekmiştik. O sorunları burada da tekrar kısaca sıralayalım.

1-Gençlerimizin boşlukta olması, maneviyatsızlık. 2-İşsizlik ve Gençlerde mesleksizlik. 3-İletişimsizlik. 4-Gelir dağılımından adaletsizlik, fakirlik. 5-Bürokraside kayırmacılık, torpil. 6-Yolsuzluk ve usulsüzlük, 7-Adaletsizlik ve haksızlık. 8-Eğitimin değil öğretimin esas alınması. 9-İş ahlakının değil paranın öne çıkması, esnaflıkta, ticarette ve iş Dünyasında ahlaksızlık. 10-Menfaatçilik. 11-"Tüket, harca, israf et" mantıksızlığının yani kapitalizmin yaygınlığı, 12-Haz odaklı yaşamak. 13-Ecdadını, özünü, kökünü unutmak ve tarihini bilmemek. 14-Güçsüzlere eziyet ve şiddet, cinayetler, zorbalıklar. 15-Toplumda "biz adam olmayız" anlayışsızlığı. 16-Çıplaklığın yaygınlaşması. 17-Acımasızlık ve tahammülsüzlük, hoşgörüsüz toplum. 18-Kitap okuma oranlarının azlığı, kitapsız toplum. 19-İkiyüzlülük, riyakârlık. 20-Tembellik.

Burada dikkat edildiğinde toplumdaki 20 sorunun içinde bir de 18. sorun var. Ona ayrıca dikkat çekelim. Zaten tüm sorunların kaynağı o gibi.

"Kitap okuma oranlarının azlığı, kitapsız toplum." Ah, ah, en ciddisi bu. Maalesef, bu toplumda kitap okunmuyor.

Eskiden okunmuyordu. Şimdilerde dijitalleşme, internet, akıllı cep telefonları (esasında akılsız cep telefonları), sanal oyunlar, bilgisayarlar, tabletler, TV dizileri ve benzeri ekran bağımlılığı içindeki bu toplumda neredeyse hiç kitap okunmuyor.

Bunların yanında, emekliler başta olmak üzere, kahvehanelerde sabahtan akşama kadar okey ve kağıt oyunlarıyla vakit öldürenler, ya da parklarda, banklarda dedikoduyla vakit geçirenler de birer gerçektir. Zaten gençler de cep telefonları, tabletler, sanal oyunlar ve benzeri bağımlılık içinde zamanlarını bunlarla geçiriyor. Toplumdaki diğer fertlerimizin durumu da az-çok emeklilerin ve gençlerimizin durumu gibidir. Maalesef, hal-i pür melalimiz böyle. (Tabi burada tüm emeklileri, tüm gençleri ve tüm insanlarımızı kitap okumuyormuş gibi göstermek de doğru değil. Elbette gençlerden, emeklilerden ve toplumdaki diğer fertlerimizden kitap okuyanlar ve kitap sevdalıları elbette vardır. Ve onlar baş tacıdır)

Bir toplumda kitap okuma oranları ne kadar azsa, o toplum o kadar tehlikelidir. Çünkü kitap okumayan insanlar kendinden habersizdir. Kendinden habersiz derken "Dünya'da neden yaşadığının, Dünya'ya niye gönderildiğinin farkında olmayan "adeta bir hayvan" gibidir. Şimdi bu niyetteki bir insandan, hayır beklenir mi? Böyle bir durumdaki, yani Dünya'ya niye geldiğini idrak etmemiş, vazifelerini ve yükümlülüklerinin farkında olmayan birisi "adeta serseri bir mayın" gibidir, kime denk gelirse ona zarar verir. (Maazallah. Yüce Rabbim (cc) bizleri onlardan korusun)

Kitap bir kurtuluştur ve insana tefekkür kaplılarını açar ve onun iç huzurunun tesis edilmesine bir vasıta olur. Esasta kitap bir vasıtadır.

İnsana doğru yolu yalnız kitaplar göstermez. Alimler de insanlara doğru yolu gösterir ve alimler insanları doğru yola çağırır. Aynı Peygamberler gibi. Zaten Doğru Yolun Alimleri yani İslam Alimleri, ilimlerinin ve irfanlarının kaynağını Peygamberlerden alır ve öylece Doğru Yola çağırırlar.

Tabi en asıl doğru yola çağırma kaynağımız Kur'an-ı Kerim'dir ve ondan sonra Sevgili Peygamber Efendimizin (asm) sünneti yani Hadis-i Şerif'lerdir.

Zaten ben "kitaplar kurtuluşa bir vasıta" derken, kastım şu üç kaynaktan ilham ile yazılmış kitaplardır.

1- Kur'an'dan ilham ile yazılan kitaplar.

2- Hadis-i Şerif'lerden ilham ile yazılan kitaplar.

3-Doğru Yolun Alimlerinin kitaplarından ilham ile yazılan kitaplar.

Toplumdaki tüm sorunların çözümü işte bu üç kaynaktan ruhlarını daha ilk çocukluk yıllarından itibaren besleyen nesiller yetiştirmekle başlar.

Ancak sen çocuklarını ve gençlerini bu üç kaynaktan değil de "pozitivizm, sekülerizm, materyalizm ve kapitalizm" denilen illetlerin pis kaynağından beslersen, o çocuk topluma bir bela olur.

Pozitivist eğitim "Allah'ı yok sayan" ve her şeyi madde ile açıklayan eğitim yönteminin adıdır. "Toprak var, ağaç var ve öyleyse meyve de olur. Güneş var, ısı var, öyleyse meyveler de olgunlaşır. İnek var, ot var, öyleyse süt de olur. Tamam, bunlar iyi hoş de, toprak niye var, ağaç niye var, güneş niye var, inek niye var? Ağaçlar bize biye meyve veriyor. İnekler bize niye süt veriyor? Bunları da aklı başında bir insan bilmek ister."

Hayat felsefemiz ve Dünya görüşümüz bir terazi gibi olmalıdır. Bir tarafta ilim ve diğer tarafta irfan olmalıdır.

Bizim terazimizin ilim kefesinde, "toprak var, ağaç var ve öyleyse meyve de olur. Güneş var, ısı var, öyleyse meyveler de olgunlaşır. İnek var, ot var, öyleyse süt de olur" kısmını anlatılacak ve yalnız bununla yetinilmeyecek ve gençlerimize irfan eğitimi de verilecek. O da, "toprak niye var, ağaç niye var, güneş niye var, inek niye var? Ağaçlar bize biye meyve veriyor. İnekler bize niye süt veriyor" bunları açıklamaktır. Yani Allah'ı anlatmaktır. Bu da terazinin diğer kefesinde yani irfan kefesinde yer almalıdır.

Üstad Bediüzzaman Said Nursi'nin kitaplarında da geçen bir hususa burada yer vermek istiyorum. Sene 1930'lu, 1940'lı yıllardır. Osmanlı Devleti kasten yıktırılmış ve Cumhuriyet devri başlamıştır. Artık din değil, başka şeyler esas alınmaktadır. O yıllarda Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı Üstadın yanına gelerek "Bize Allah'ımızı tanıttır; öğretmenlerimiz artık bize Allah'tan bahsetmiyorlar" dediler. Ben de dedim: "Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi özellikleriyle sürekli Allah'tan bahsedip Yaratıcımızı tanıttırıyorlar. Öğretmenleri değil, onları dinleyiniz." Burada Üstadın kastı şudur: Zaten her fen ya da tabiat bilgisi netice olarak Allah'ın yarattığı feni ve tabiatı anlatır. Dünya'daki uyumu ve ahengi anlatır. O ahenk ve uyumdan zaten Kâinatın, Dünya'nın bir Yaratıcı eseri olduğu anlaşılır.

Elbette, buna rağmen, çocuklarımıza biz Milli Eğitim Müfredatında daha ilk başta ve doğrudan doğruya her şeyin Allah'ın bir eseri olduğu gerçeğini daha açıkça belirtmemiz gerekir. İşte toplumdaki sorunların çözümü buradadır. Allah'ı anlatırsak (yani irfan eğitimi verirsek) ve ilim de verirsek çocuklarımıza ve gençlerimize, toplum huzurlu ve güvenli olur.

Biz pozitivizmi bir toplum için tehlikeli gördüğümüz gibi, sekülerizmi de tehlikeli görürüz. Sekülerizm, "Din işleri ve Dünya işleri" diye hayatı, keskin sınırlar ile ikiye ayırmaktır. Sekülerizm, "meyvenin kabuğunu yaşamaktır." Sekülerizm, "şekilde kalmak ve özü kaybetmektir." Biz şekilde kalamayız. Özü yaşamak zorundayız. O öz, İslam'dır. Sekülerizm, Müslüman bir insanın asla ideolojisi ve fikri olamaz. Eğer bir kişi sabahtan akşama kadar Allah'a ibadet etse ve "İslam'ın Dünya'yı nizam ve intizama koyacak bir sistem getirdiğine inanmazsa" sorun var demektir. İslam bir dindir ve aynı zamanda, bir toplumun huzur ve refahı için nizam ve intizam sunan bir sistemin de adıdır.

İslam ile pozitivizm ve sekülerizm uyuşmadığı kapitalizm de asla uyuşmaz. Zaten materyalizm de maddeciliktir. O da asla İslam'da yeri olmayan bir düşünce şeklidir. Materyalizm ve kapitalizm de zaten bilinen iki büyük baş belasıdır. Anlatmamıza gerek yok. Tüm toplumlardaki sorunların iki nedeni de bu ikisidir. Dördünü tekrar sayarsak, pozitivizm, sekülerizm, materyalizm ve kapitalizm toplumdaki sorunların kaynağıdır. Bu kaynağın kökünü kurutmak için kitap okumalıyız. Kendimize ve özümüze bakmalıyız. Kendimizi okumalıyız. Özümüzü okumalıyız. Çözüm oradadır. Vesselam.

Yazımın sonunda iki not var. Bir resim var.

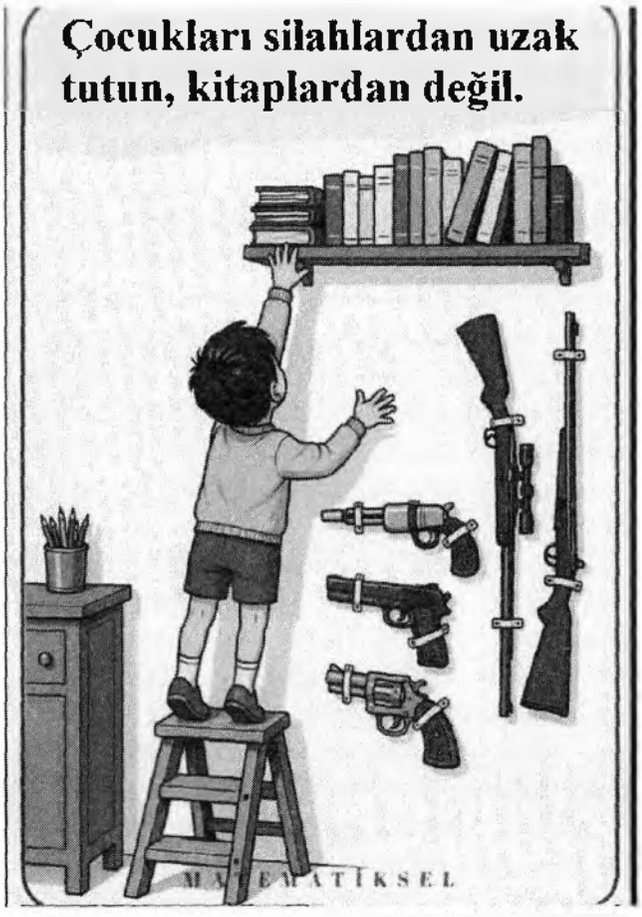

Not 1: Maalesef, Ülkemizde bir sorun da resimde görüldüğü gibi, çocuklarımızın ateşli silahlar ile hemhal olacak derecede başıboş bırakılmasıdır. Geçtiğimiz Nisan Ayında memleketim Kahramanmaraş'ta 14 yaşındaki bir çocuk, ailelerinin de ihmali ve hatta silaha teşviki ile bir okulu basarak 9 öğrenciyi katletmiştir. Bu olay 15 Nisan 2026 tarihinde meydana geldi. Bu olaydan bir gün önce de 14 Nisan 2026 tarihinde Şanlıurfa İli Siverek İlçesinde yine bir öğrenci bir okula silahlı saldırı düzenleyip 16 kişinin yaralanmasına neden olmuştu. Çocuklarımızı kitaplarla buluşturmazsak ve onlara kültür ve edebiyat Dünyasından kitaplar ile erken yaşlarda buluşturmazsak, sorunlarımız bitmez. Her şey ders kitapları değildir. Önemli olan bir çocuğun fen, matematik fizik, coğrafya gibi ders konularını bilmesi değildir. Önemli olan çocuğun öncelikle kendini bilmesi ve ahlaklı yetiştirilmesidir. Bunun için öncelikle bir çocuk dinini, diyanetini anlatan kitapları okumalıdır. Bu kitapları okudukça kendisini bilecektir çocuk.

Not 2: Yüce Rabbimiz (cc) İkra Suresinin ilk ayetinde geçen bir emir ile "Oku" diye Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed'e (asm) hitap etti. Vahyin başlangıcı "Oku" diye başlar. "Oku" demek, o anda kitap olmadığına göre neyi okumaktır? "Kendini oku, nefsini oku ve özünü oku" demektir. "Kendine bak, nefsini bak ve özüne bak" demektir. İşte budur kurtuluşun ilk basamağı ve ilk adımı böyle başlar. Böyle yükselir insan yükseklere.

Bir de Doğa'yı (Tabiatı) okumak var. Onu da bir sonraki yazıda bulacaksınız. Bu da yani Tabiatı (Doğa'yı) okumak da Allah'ın bir emridir. Doğa'yı okumak ilimdir. İlim Müslüman'ın görevidir. Maalesef, bu görevi son 300-400 yıldır ihmal ettik. Batılılar bu görevi bizden daha ciddiyetle yerine getirdi. Maalesef.

S. Serdar YEGÜL

Orman Mühendisi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı.

Doğayı Okumak ve Alexander Von Humboldt

Öyle bir bilim insanı düşünün ki, modern biyolojinin temellerini atan İngiliz doğa bilimci Darwin onun için: "Onun eserleri olmadan Türlerin Kökeni'ni yazamazdım" desin. Alman edebiyatının en büyük isimlerinden Goethe: "Onunla birkaç gün geçirmek, birkaç yıl yaşamak gibidir" desin. Amerikan düşünce tarihinin en etkili yazarlarından Thoreau: "Hem bir şair hem de bir doğacı nasıl olunacağını ondan öğrendim. O olmasaydı, Walden isimli eserim çok farklı bir kitap olurdu" desin. Tüm bu değerlendirmelere ilave olarak, bu bilim insanının yüzüncü doğum günü (14 Eylül 1869) tüm dünyada coşkuyla kutlansın; Moskova'da ona "bilimlerin Shakespeare'i" denilsin, Mısır'ın İskenderiye şehrinde onun şerefine havai fişekler atılsın. Kutlamaların en büyüğü ABD'de yapılsın ve sokak geçitleri, şatafatlı akşam yemekleri ve konserler düzenlensin ve ABD Başkan'ı da kutlamalara katılsın. New York Times onun için: "Ünü için hiçbir milletin hak talep edemeyeceği bir adam!" ifadesini kullansın. Dünyadaki birçok yapıya, doğal mekâna ve eğitim kurumlarına onun ismi verilsin. Hatta 1860 yılında ABD'nin bugünkü Nevada eyaletine, onun isminin verilmesi düşünülsün.

Ve sonra birden işler tersine dönsün; Birinci Dünya Savaşı patlak versin. ABD ve Avrupa'daki toplumlarda Prusya/Alman milletine karşı olumsuz düşünceler oluşsun. Bunun bir yansıması olarak, Prusya-Alman kökenli bu bilim insanı da cephe alınsın. ABD'nin Cleveland eyaletinde Almanca kitaplar ateşe verilirken, bu bilim insanının eserleri de ya yakılsın ya da kütüphanelerde tozlanmaya terk edilsin. Bu bilim insanı üzerindeki toz perdesi, doğumundan 250 yıl sonra, 2019 yılında, tarihçi Andrea Wulf tarafından biyografisinin yazılmasıyla kalkabilsin. Bu bilim insanı; Alexander von Humboldt'tan başkası değildir.

Alexander Von Humboldt

https://yesilturkiye.org/doga-bilimlerinin-shakespeare-i-humboldtun-hikayesi

ALEXANDER VON HUMBOLDT – Varlıklı ve saygın bir Prusyalı aristokrat ailede dünyaya gelen Alexander von Humboldt (1769-1859), henüz dokuz yaşında iken müşfik babasını kaybeder. Sonrasında o ve iki yaş büyük ağabeyi Wilhelm von Humboldt, kendilerine hiç de yakınlık göstermeyen; resmi ve soğuk davranan annelerinin etkisi altında büyürler. Annelerinin bin bir sınırlaması karşısında büyüyen kardeşler, sürekli maske takar ve yalnızlık duygusu içinde yaşarlar. Kendi dünyalarına çekilen kardeşlerden Wilhelm kitaplara sığınırken, Alexander ise Berlin'de renkli ve görkemli ağaçların arasında gezinir ve Berlin botanik bahçesinde gördüğü tropik palmiyeleri bir gün doğal ortamlarında görme hayali kurar.

Wilhelm hukuk okurken, Alexander Göttingen Üniversitesi'nde fen, matematik ve yabancı diller, Hamburg Ticaret Akademisi'nde finans ve ekonomi ve Dresden Madencilik Akademisi'nde madencilik okur. Diğer yandan, ağabeyi ile birlikte, Berlin'de felsefe okuma gruplarına katılırlar. Çünkü yaşadıkları çağ; Aydınlanma Çağı'dır.

Alexander von Humboldt (yazıda bundan sonra "Humboldt" olarak anılacaktır) yirmi iki gibi genç bir yaşta maden müfettişi olarak iş hayatına atılır. Böylece annesinin o çok istediği evladını devletin yüksek kademelerinde görme hayali gerçekleşmiş olur. Kömür, gümüş, altın ve tuz madenlerinde denetimler yapan Humboldt, ülkesinde binlerce kilometre yol kat eder.

Yirmi beş yaşında (1794) maden denetimlerine bir süreliğine ara veren Humboldt, Berlin'in 240 kilometre güney batısındaki Jena'da yaşayan ağabeyini ziyarete gider. Ağabeyi onu oradaki ünlü şairler Schiller ve Goethe ile tanıştırır. Dördü birlikte botanik, kimya, Galvanizm, zooloji ve volkanlar üzerine gürültülü sohbetler yaparlar. O kadar çok ses çıkarırlar ki, sabaha doğru çevrelerindeki evlerin ışıkları bir bir yanar ve evlerin pencereleri açılır. Komşular "acaba ne oluyor?" diye meraklı gözlerle bakarlar.

Yirmi yedi yaşında (1796) annesinin vefatıyla birlikte kendini zincirlerden boşalmış gibi hisseden Humboldt, dünyayı dolaşma ve bilimsel gözlem yapma isteği ile dolup taşar. Kaptan James Cook'un ikinci dünya seyahatine katılır ve bu seferde Alman doğa bilimci Aime Bonpland'la tanışır. Bu arkadaşlık onun doğayı keşfetme ve macera yaşama tutkusunu körükler.

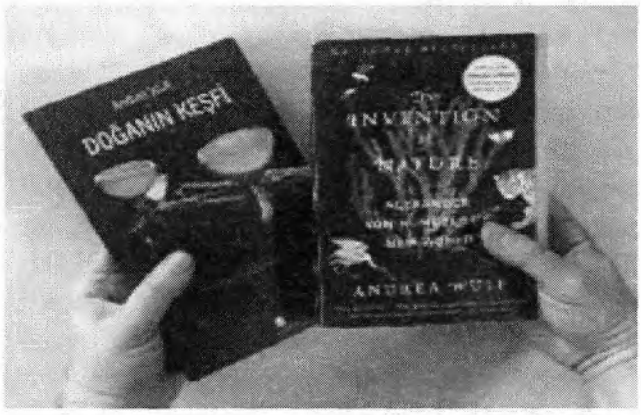

Humboldt'un Türkçe ve İngilizce Dillerinde Biyografileri

(Fotoğraf: S. S. Yegül)

DÜNYAYI DEĞİŞTİREN SEYAHAT (1799–1804) – Kıyılardan yapılan bilimsel gözlemlerin yeterli olmadığını savunan Humboldt, ancak kıtaların içlerine doğru yapılacak kara yolculukları yoluyla sağlıklı jeoloji ve fiziki coğrafya bilgilerine ulaşılabileceğine inanır. Bu düşüncelerinden hareketle, Kuzey ve Güney Amerika'daki İspanyol Kolonilerine seyahat etmek için İspanya Kralından izin ister. Kimselere seyahat izni vermeyen Kral, Humboldt'un aracılar kullanması ve ikna yeteneği sayesinde ona izin verir. Böylece Humboldt, yol arkadaşı Aime Bonpland ile birlikte İspanya'dan Amerika'ya doğru yola çıkar. 1799-1804 yılları arasında, beş yıl süren yolculuğun ilk etabında Kanarya Adaları üzerinden Venezüella'ya varan Humboldt, ikinci etapta Amazonları, üçüncü etabında ise Karayip adalarındaki doğal yaşamı inceler. Dördüncü etapta Güney Amerika'da Ekvador ve Lima'yı güzergahını izleyen Humboldt, beşinci etapta Kuzey Amerika'da Meksika'da incelemelerde bulunur. Son etapta ise Washington D.C. üzerinden İspanya'ya döner.

Seyahati sırasında yalnızca bitki, hayvan ve maden örnekleri toplamakla kalmayan Humboldt, iklim, manyetizma, deniz akıntıları ve yer şekilleri üzerine de sistematik ölçümler yapar. Özellikle daha sonra kendi adıyla anılacak olan Humboldt Akıntısı'nın keşfi, onun doğa olaylarını birbirleriyle ilişkilendirme becerisinin çarpıcı bir örneğidir. Doğayı sadece fiziksel bir çevre olarak değil, insanla birlikte var olan bir bütün olarak ele alan Humboldt, daha sonraki yüzyıllarda gelişecek olan ekoloji ve beşerî coğrafya çalışmalarının da önünü açar. Humboldt yalnızca ölçen ve kaydeden bir bilim insanı olmayıp, aynı zamanda doğayı estetik olarak da deneyimleyen bir bilim insanıdır. Bu yönüyle Humboldt'un notları, sadece bilimsel bir rapor değil, güçlü bir seyahatname özelliği de taşır.

Doğa bilimlerinin yanı sıra ekonomi, demografi ve siyasetle de ilgilenen Humboldt, sömürge topluluklarının yapısını, üretim ilişkilerini ve yerli halkların yaşam biçimlerini inceler. Venezüella'da Valencia Gölü etrafında koloni çiftliklerinin ormansızlaşma ve erozyon gibi çevreye verdikleri yıkıcı etkileri gözlemler.

Humboldt, insan faaliyetlerinin iklim üzerindeki etkisini erken dönemde ilk fark eden bilim insanlarından biri olur. Köleliğe de eleştiri getiren Humboldt, Simon Bolivar'ı etkiler ve dolaylı olarak Güney Amerika ülkelerinin özgürlük mücadelelerine katkı sağlar. Diğer yandan, Humboldt'un kölelik karşıtı eleştirileri İngilizlerin de kulağına gider ve kontrolleri altındaki Hindistan'a seyahat etmek isteyen Humboldt'a seyahat izni vermezler.

DÜNYANIN ZİRVESİNE TIRMANIŞ VE BİLİMSEL KEŞİFLER – Humboldt ekibiyle birlikte, Güney Amerika seyahati esnasında o güne kadar dünyanın en yüksek dağı olarak kabul edilen Ekvador'daki Chimborazo dağına tırmanır. Yükseklere tırmandıkça bitki türlerinin değiştiğini fark eden Humboldt, aynı değişimin Alplerde de yaşandığını hatırlar ve bugün "yüksekliğe bağlı bitki türleri değişimi ya da bitki zonları" olarak bilinen olgunun tanımlamasını yapar. Bu tanımlama, günümüzde kullanılan "küresel" kelimesinin doğmasına neden olacaktır.

Humboldt, yüksek bilgi sentezleme yeteneği sayesinde, yeryüzündeki her şeyin birbirine bağlı ve yaşayan devasa bir organizma olduğunu fark eder ve bu organizmaya "Cosmos" adını verir. İngiliz bilim insanı J. Lovelock, aynı "devasa organizma"ya yıllar sonra "Gaia" adını verecektir. Humboldt, ölümüne kadar pek çok makale, mektup ve kitap yazar. Kuşkusuz en önemli eseri dört ciltlik "Cosmos"dur.

İspanya'ya varışından (1804) sonra, topladığı bitki, hayvan ve maden örnekleri, tuttuğu notlar ve çizimlerden hareketle pek çok makale, mektup ve kitap kaleme alan Humboldt, ürettiği bilimsel bilgiyi bilim dünyasıyla paylaşır ve adeta dünyanın bilim merkezi olur.

BİTİRİRKEN- Humboldt'un en büyük başarısı yalnızca yeni kıtalar keşfetmek ya da binlerce bitki türünü sınıflandırmak değildir. Onun asıl başarısı, doğayı birbirinden kopuk parçalar hâlinde değil, yaşayan büyük bir bütün olarak (cosmos) ele almasıdır. Bugün iklim krizi, kuraklık, ormansızlaşma ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi sorunlarla boğuşan dünyada, aslında Humboldt'un iki yüz yıl önce kurduğu cümleler yeniden ve yeniden kurulmaktadır. İnsan ile doğa arasındaki bağın kopmasının nelere mâl olduğunu erkenden fark eden Humboldt'un, yalnızca kendi çağının değil, günümüzün de bilim insanı olduğu söylenebilir. Belki de bu yüzden, onun eserlerini sadece geçmişe yönelik olarak değil, geleceğe yönelik olarak da okumak gerekir.

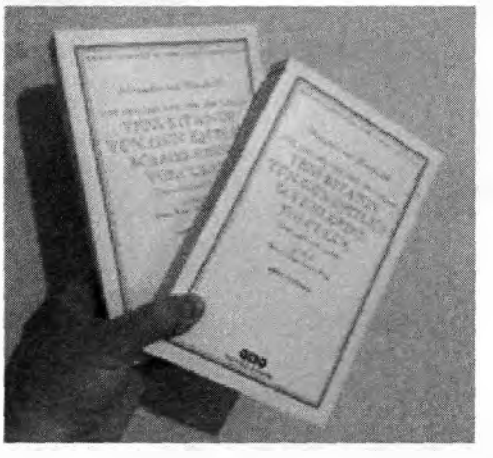

Humboldt'un Yeni Kıta'nın Tün-Gün Eşitliği Bölgelerine Yolculuk başlıklı eseri (Fotoğraf: S. S. Yegül)

Kaynaklar:

(1) Andrea Wulf, Doğanın Keşfi, Ayrıntı Yayınları, 2019

(2) Alexander von Humboldt, Yeni Kıta'nın Tün-Gün Eşitliği Bölgelerine Yolculuk, Yapı Kredi Yayınları, 2026

Ali KÜÇÜKDAĞLI

E. Eğitimci, Hatıratçı, Dergimizin Başyazarı

Biz Nerdeyiz?

Gel dost, biraz düşünelim.
Müslüman kim, biz nerdeyiz?
Sözde, özde mükemmeliz.
Müslüman kim, biz nerdeyiz?

Gerçekleri görür müsün?
Hakk yolda yürür müsün?
Zulme karşı durur musun?
Müslüman kim, biz nerdeyiz?

Yalan sözü duyar mısın?
Sen nefsine uyar mısın?
İnsanlığa kıyar mısın?
Müslüman kim, biz nerdeyiz?

Aşk fidanı diker misin?
Gönüle sürûr eker misin?
Sevda yükü çeker misin?
Müslüman kim, biz nerdeyiz?

Allah için ağlar mısın?
Irmak olup çağlar mısın?
Yâre gönül bağlar mısın?
Müslüman kim, biz nerdeyiz?

Tevekkül mü yapıyorsun?
Doğru yoldan sapıyorsun?
Gece-gündüz yatıyorsun?
Müslüman kim, biz nerdeyiz?

7 Nisan 2026 / Ankara

Ömer ÇAĞLIN

Şair Yazar

Anadolu Kadını

Bir ömür adadım, senin yoluna,
Yorgun ellerimde, duadır kadın.
Benzersin petekte çiçek balına,
Gözleri gönlüme, devadır kadın.

Çileyle yoğrulmuş, gülüşün hâlâ,
Geceni süslemiş, yıldızla, nâla.
Bir damla yaşında, bin dua, vâlâ,
Varlığı ömrüme yuvadır kadın.

Sütünde helalin beyaz akı var,
Saçında yılların sessiz hakkı var.
Kalbinde her derde sabır takı var,
Soluduğum nefes havadır kadın.

Bağımda bahçemde, çiçekli daldır
Gönlümüzde açan, rengârenk güldür,
Vuslata ermeye uzayan yoldur,
Bereketli toprak ovadır kadın.

Ne gam yükleseler, taşır of demez,
Açlıkla sınansa, haram mal yemez.
Hep doğru söz derde, kötü söz demez,
Cennete vesile, şifadır kadın.

Mahrumî der ki, kadın candır,
Anadolu'muzda şereftir şandır
Ulu hakanımın yanında handır,
Dertlerime şifa, devadır kadın.

Vala: Yüksek, yüce
Nâla: Zarif, güçlü ruh hali

Edebiyat Bulmaca

(Türk ve Dünya edebiyatından yazarlar ve kitapları çerçeve alınarak hazırlanmış bir bulmacadır)

Sağdan Sola: 1/1:Şair Necip Fazıl Kısakürek'in tüm şiirlerini topladığı kitabın ve o kitaptaki ilk şiirin adı. 1/2: Sefiller Romanının Yazarı (Ünlü Fransız Yazar)
2/1:İrfan sahipleri. 2/2: Simgesi Sn olup Latince Stannum'dan gelir. Daha çok metallerin kaplanmasında kullanılan bir element.
3/1: Farsça kökenli bir kelime olup; mektup, aşk mektubu veya kitap/dergi gibi yazılı eserler anlamına gelir. 3/2: Ağzı dar su kabı" anlamına gelen kelime. 3/3:Sivas'ın bir ilçesi.
4/1: Tıbbi müdahaleler, testler veya ameliyatlar sırasında hastanın ağrı ve acı hissetmesini engellemek için kullanılan, sinirlerden beyne giden duyusal sinyallerin ilaçlarla geçici olarak bloke edilmesi işlemi. 4/2: Baston. 4/3: Osmanlıca sığınma ve iltica etme anlamlarına gelir.
5/1: .. öyle mi diye söze başlangıç edatı. 5/2: Uzak bir yeri tarif ederken bir başlangıç sözü.
6/1: Herhangi bir canlı dokuda damar bütünlüğünün bozulmasına neden olma hali. 6/2:Kur'an'da bir sure ismi. 6/3:Çok'un zıttı.
7/1:Boşluk. 7/2:Karadeniz Bölgesinde bir İlimiz. 7/3: Özellikle askeri ve endüstriyel alanlarda yaygın olarak kullanılan yüksek dereceli bir patlayıcının kısaltılması. 7/4: Cümleleri, kelime gruplarını birbirine bağlayan veya pekiştiren bir sözcük.
8/1:Akdeniz bölgesinde bir ilimiz. 8/2: Avrupa Birliğinin eski kısaltması.
9/1:Kahramanmaraş İlimizde yaygın kullanılan ve kardeş manasına gelen bir sözcük. 9/2: Yeryüzü. 9/3:İsim. 9/4:İngilizce bölüm manasına gelir.
10/1: Halk arasında kalça kemiği. 10/2: Kur'an'da da ismi belirtilen şifalı bir gıda.
11/1:Türkiye Cumhuriyetinin uluslararası alandaki kısaltması. 11/2: Günlük dilde ve hukukta, kira getirisi olan gayrimenkul veya taşınmaz mallar. 11/3: Diri. 11/4:Bir erkek ismi.
12/1: Trampet gibi vurmalı çalgıların kenarındaki metal çember. 12/2: Bir asır manasında kısaltma. 12/3: Koyun melemesi. 12/4:Matem.
13/1:Kırmızı. 13/2:Çok uzak anlamında bir söz. 13/3:Edebi bir tür.
14/1:Bilgili. 14/2:Kebap şişlerinde et parçası. 14/3:Kas güçsüzlüğü hastalığının kısaltılması.
15/1:Alfabemizin 29, 23 ve 12. harfleri. 15/2: Ama, fakat anlamında sözcük. 15/3: Başkan.
16/1:Bilen, Hoca. 16/2:Haftanın son günü. 16/3:Tek basamaklı sayılar bittikten sonra gelen ilk sayı.
17/1: Bir kız ismi. 17/2:Trakya Bölgesinde bir İlimiz.

Yukarıdan Aşağıya: 1/1: Yakın tarihimizde Kahramanlık ve destanlarla anılan ve "..... geçilmez" diye bilinen bir ilimiz. 1/2:Karadeniz Bölgesinde bir İlimiz.
2/1: Komşumuz olan Ülke. 2/2 :Utanma duygusu. 2/3:Ölümden sonraki aşama. Aynı zamanda Şair Sezai Karakoç'un başlattığı bir fikir hareketinin de adıdır.
3/1: Parçalara ayırmak, parça parça. 3/2: Farsça olumsuzluk eki. 3/3: Türk parası.
4/1: İzmir'de antik bir kent. 4/2: Bir cetvel türü.
5/1:Yazar Oğuz Atay'ın en meşhur ve bilinen romanı.
6/1:En yaygın kullanılan bir bağlaç. 6/2: Ülkemizde bir bölge adı. 6/3: Karışık renkli, benekli.
7/1: Kabul eden, boyun eğen, rıza gösteren. 7/2: Hastalık. 7/3:Tahılın tarlaya ekildiği andan harman olunca-ya kadar aldığı durum. (genellikle buğday ve benzeri ürünler)
8/1: İşaret, belirti. 8/2:Vilayet. 8/3:Arapça dört. Aynı zamanda Tokat İlinde bir ilçe. 8/4: Dolaylı anlatım.
9/1:Seyahat. 9/2:Çok Ye'nin zıttı. 9/2: Sokak ve cadde tabelalarının altında yer alan Tanıtım Numarası ibaresinin kısa yazılışı.
10/1:Kamer. 10/2:Eşit Ağırlıklının kısa yazılışı. 10/3:Gerçek. 10/4:İtalya'da bir ova.
11/1:Resim yapan kişi. 11/2: Dervişlerin giydiği yakasız, yünlü, kalın ve genellikle uzun üst giysisi ya da bu giysinin yapıldığı kumaş türü. 11/3:Alak Suresinin ilk ayetinde geçen bir emir. Aynı zamanda oku kelimesinin Arapçası.
12/1:Ülkemizin resmi haber ajansının kısaltılması. 12/2: Binek hayvanı. 12/3: Yüksek tepeliklerden oluşan kara parçası. 12/4: K harfinin okunuşu. 12/4: Z harfinin okunuşu. 13/1:Birleşik Krallık Ülkesinin uluslararası işareti. 13/2: Avrupa'da nehir. 13/3: Arapça Ey anlamında bir hitap sözü. 13/4: Kur'an'da bir sure adı.
14/1: Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bir İlimiz. 14/2: İç Anadolu Bölgesinde bir İlimiz.
15/1: Hadise, vaka. 15/2: Akdeniz anemisi.
16/1: Mesafe. 16/2: Beyaz. 16/3:Ahir.
17/1: : Şair Yahya Kemal Beyatlı'nın "Bir Başka Tepeden" isimli şiirinde geçen ve halk arasında da yaygın olarak kullanılan bir hitap. 17/2: Soru edatı.

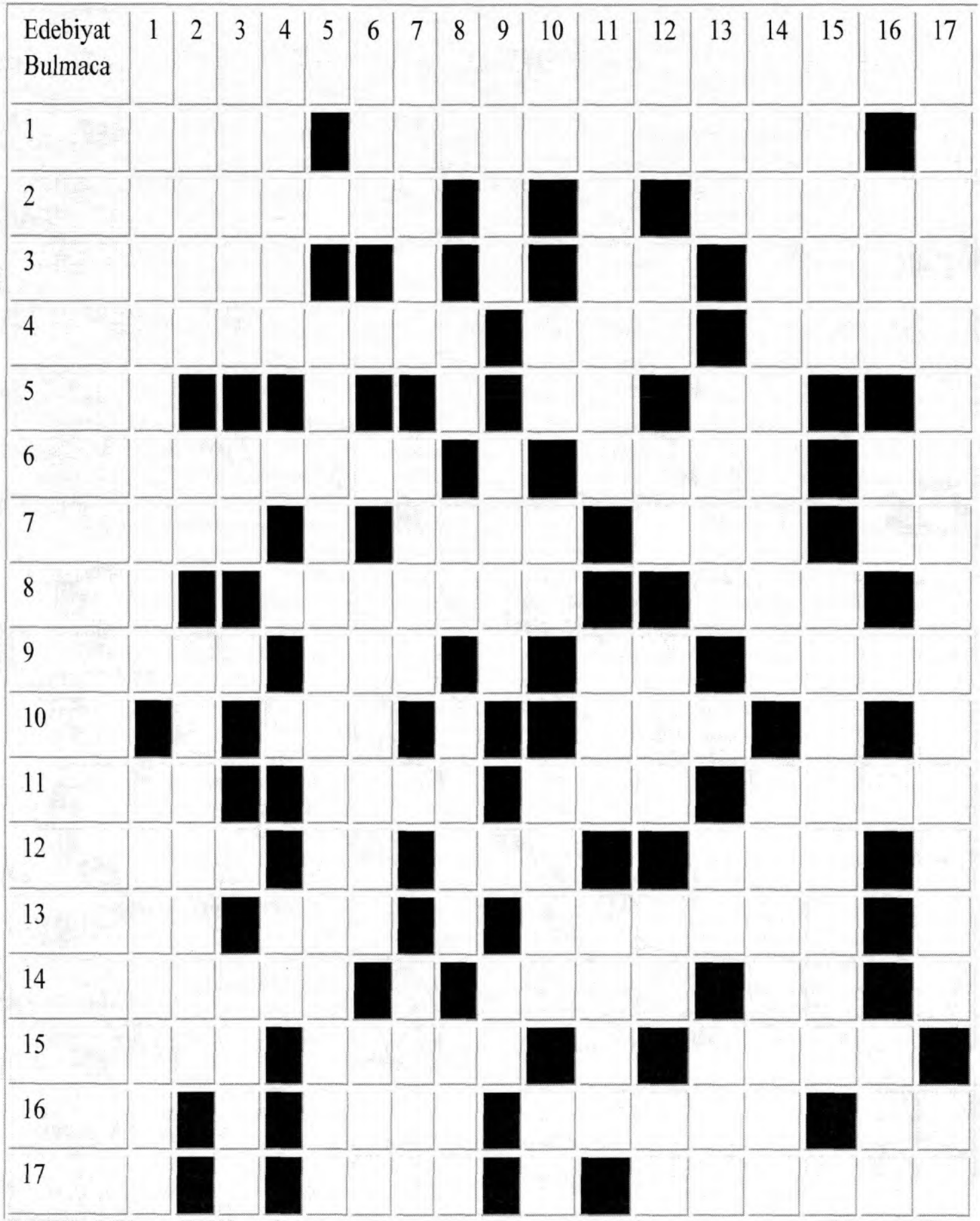
Edebiyat Bulmaca
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

Ahmet Süreyya DURNA

Şair Yazar.

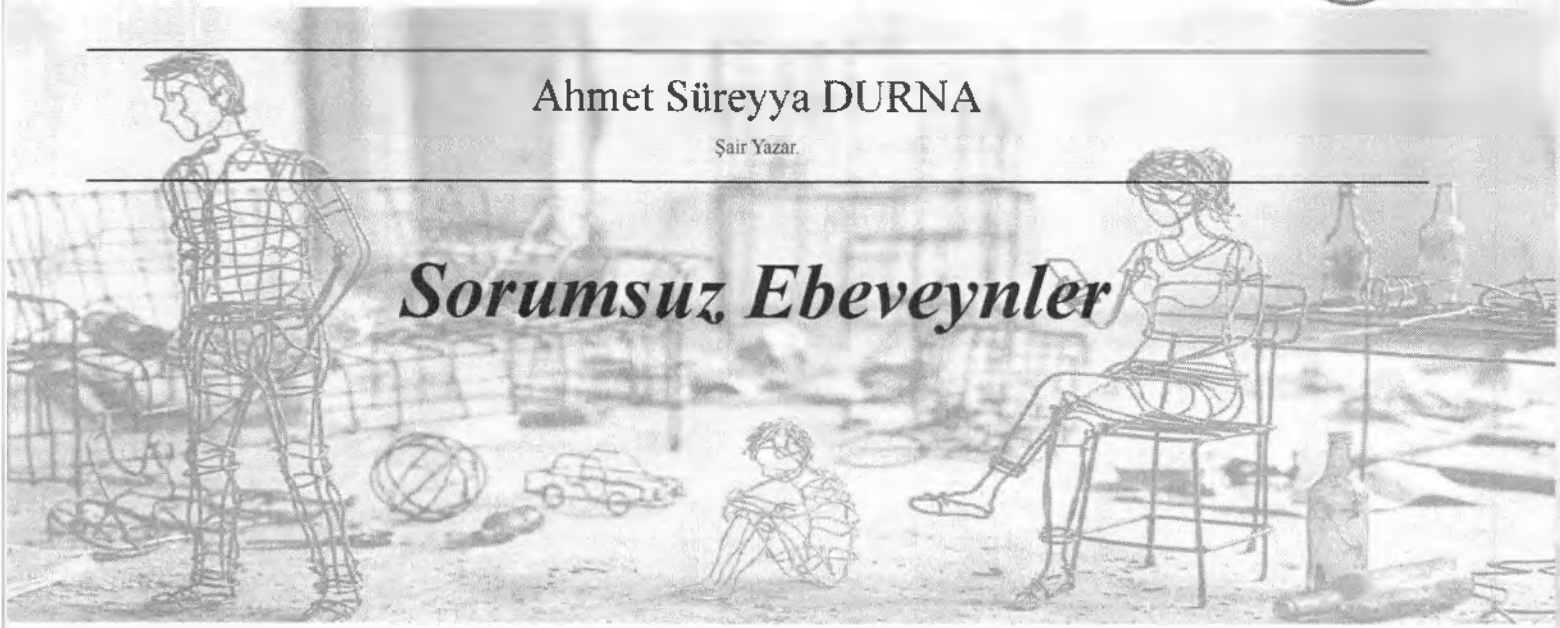

Sorumsuz Ebeveynler

"Biz yaşamadık/yaşayamadık, bize o ortamı sağlayan olmadı" diyerek, fütursuzca çocuklarının sevgi cıvatalarını iyice gevşeten anne ve babalar vardır toplum hayatımızda. Sayıları da gün be gün çoğalmaktadır maalesef!

Bunlar, pek farkına varamadıkları bu menhus düşünceleriyle sadece kendilerine ve çocuklarına zarar vermekle kalmıyorlar, başkalarının canını yakmaya ve hayatını karartmaya da sebep teşkil ediyorlar aynı zamanda.

Oysa her şeyin mutlaka bir sınırı ve bir ölçüsü vardır. Haddini aşan davranışların zıddına inkılap edeceği aşikârdır. İnancımızda ve geleneğimizde ifrat ve tefrit olayı, tasvibin ötesinde anormal davranışlardan sayılmıştır daima. Onun için vasat çizgi (orta yol), Peygamberî bir tavsiye hükmündedir bizlere.

Yakın çevremizde ziyadesiyle görmek mümkündür, söz konusu aileleri. Ne dostluklarından ne akrabalıklarından ne de komşuluklarından emin bulunmadığımız aileler...

"Hu, Hu komşu komşu, akşam oturmaya geleceğiz" şeklinde telefon açan böylesi hüviyete haiz ailelere, sırf çocuklarının şımarıklığı ve haşarılığı yüzünden sıcak bakmayan insanlara şahidim defalarca.

"Keşke gelmeseler" diyenlere de, "Yahu o çocukla oturmaya mı gidilir" tepkilenmesiyle rahatsızlık belirtenlere de çok rastlamışımdır. Hatta; "Çocuklu bir aile geleceğine, çocuksuz on aile gelsin arkadaş!" ifadesiyle gönülsüzlük şerhi koyanlara da...

Yanlış anlaşılmasın buradaki reaksiyon, bizatihi çocuğun mevcudiyetine yönelik değil, ebeveynlerin aşırı oranda takipsizliğine ve ilgisizliğinedir tabii.

Benim tecrübelerime ve gözlemlerime göre de haklılık payları fevkalade yüksektir.

Çünkü çoğu aileler, oturmaya gittikleri yerde çocuklarını kapıp koyuruyorlar. Kırıyor mu, döküyor mu, etrafı kirletiyor mu bakmıyorlar ve ilgilenmiyorlar. Katiyetle mübalağa yapmıyorum, dahası; annenin elinde bir örgü mili, babanın elinde ya bir tespih ya da bir telefon; kaygısızca izliyorlar öylece.

Neymiş gerekçe?

Çocuk fazla sıkıştırmaya gelmezmiş. Kalıtsal sapmalar olurmuş ileride. Müdahale vukuunda hareket kabiliyeti, manevra kabiliyeti sınırlanırmış. İma yoluyla dahi, sert şekilde bakılmazmış; aksi takdir de zihinsel hasara kapı aralarmış.

Tam da "Ört ki ölem" deyimine münhasır bir absürtlük.

Şimdi şu aymazlığa, şu görgüsüzlüğe ve şu vurdumduymazlığa ne dersiniz?

Yöresel ağızla konuşmamı bağışlayınız da; "Ulan anca sizde mi var iki sümüklü velet!" diyesi tutuyor insanın.

Ayniyle vakîdir aktardıklarım.

Şımarık velet, tedirginlik yaşayan hâne sahibinin halısına yağlı yiyecek mi dökmüş, tertemiz kırlentlere çikolata mı sürtmüş, eşyalara sair aksesuarlara zarar mı vermiş umurlarında değil; bizim sofistike (!) ailenin.

Keza ortaya konan ikramı kendileri yedirse içirse... O da yok. Zinhar nedenini niçinini sormayınız. Cevabı: "Çocuk rüştünü ispatlayamaz"mış efendim.

Hani böyleleri için Anadolu'da alay misillü; "Sanki yedi kurbanla büyütmüş", "Sanki damızlık ....n doğurduğu" derler ya...

Serpilip gelişme raddesindeyken bile, ev ortamında kılına ve teline kendileri dokunmuyorlar. Okul ortamında öğretmenlerin tatlı sert dokunmasına "zonta"lık yapıyorlar. Mahalledeyse komşuların ve büyüklerin uyarısına kulak tıkayıp, surat asıyorlar. Ayrıca bilgisayarda ne haltlar karıştırdığına dair, yakın takibe almaları üzerlerine vazifeyken göz yumuyorlar.

Sonra da o çocuğun monoton/monolog azadeliğine, sergerdeliğine, asosyal yapısıyla "tecrit" edilmişliğine hayıflanıyorlar.

Maazallah, en vahim olanıysa; onun vandallığına, uyuşturucu bağımlılığına, başkalaşmasına savrulmalarına ve seri katilliğine zemin hazırlıyorlar. Tıpkı şekil A'da görüldüğü gibi... (Editörün Not: Şekil A 'derken kasıt, son birkaç ay önce yaşanan ve toplumu derinden üzen okul baskını ve benzeri ciddi olaylar kastedilmektedir)

Anlayanlar, anlamayan derisi kalınlara anlatsınlar bizahmet!

Derkenarımdır: Benim çocuklarımın ve birincil derecede yakınlarımın, okulda öğretmenleri lüzumu halinde kulağını çekebilirler. Mahallede büyükler, gerekiyorsa müşfik eda ve iyelik modunda azarlayabilirler, uyarabilirler. Ezcümle ilgilenmelerinden dolayı şükran duyarız zat-ı alilerine.

İstanbul'umuzun fethinin 573. yılında tüm Ecdadımızı,
başta Fatih Sultan Mehmed Han Hazretleri olmak üzere rahmet
ve minnetle anıyor, Fatih'in askerleri arasında
yer almayı Cenab-ı Hakk'tan niyaz ediyorum.

Ey Ecdad, Ey Fatih, şuuru sizden aldık sizden.
Sonsuza dek sürecek gururu sizden aldık sizden.

Vesselam.

Ahmet Sandal
İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı

Haşim KALENDER
Kahramanmaraş Afşinli Şair Yazar

Anam

Ne acılar çektin ne günler gördün
Harabe söylese dillenip anam
Son nefese kadar bitmedi derdin
Yüreğimde durur küllenip anam

Bir yılda gördüğüm bir günün etmez
Koşup koşturduğun gözümden gitmez
Her taşta izin var okurum bitmez
Yaram kanatılır ellenip anam

Seyreder şaşarım taşlı yolları
İki ile çarptım sizsiz yılları
Analı babalı görüp elleri
Işığım kararır tüllenip anam

Gitmiyor bir türlü durur özümde
İçerim eriyor ana sözünde
Nerede zor görsem o an gözümde
Hayalin belirir güllenip anam

Anam desem ağlar sanki yüz binler
Gaipden gelen ses adını ünler
Gözümde tütüyor o acı günler
Hasretin azalmaz yıllanıp anam

Ellerin nasırlı süpürge saçın
Ana olmak mıydı acaba suçun
Zor zahmet olmazmış evlatlar için
Susarım halini hallenip anam

Kalender'im sığmaz bir yere başım
Sizin yaşınızı çok geçti yaşım
Maziye dalınca akar göz yaşım
Çağlayana döner göllenip anam

Sabahattin TURAN

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Uzmanı, Araştırmacı Yazar

Umre Tecrübem-1

Şahsî Tanıklık, Tefekkür ve Varoluşsal Dönüşüm Üzerine Kavramsal Analiz

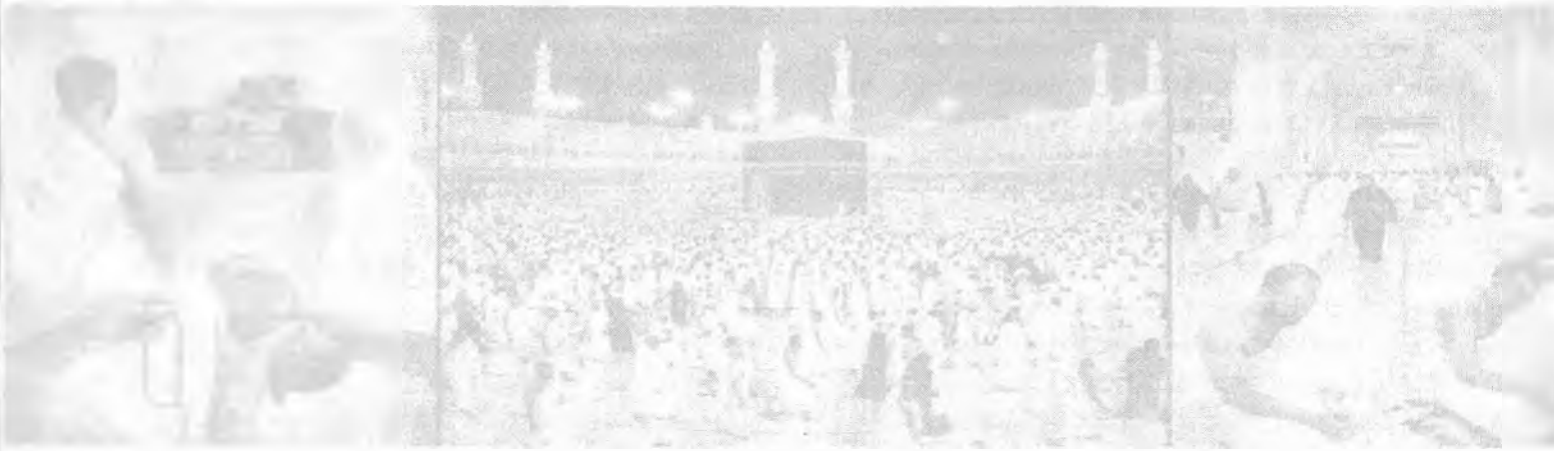

Özet

Bu çalışma, 5–17 Nisan 2026 tarihleri arasında gerçekleştirdiğim Umre tecrübesini, kişisel gözlem ile kavramsal çözümlemeyi bir araya getiren bütüncül bir yaklaşımla ele almaktadır. Metnin temel amacı, Umre ibadetini yalnızca belirli ritüellerin (ibadetlerin) yerine getirilmesinden ibaret bir pratik olarak değil; bireyin kendilik algısını, niyetini ve varoluşsal yönelimini yeniden inşa ettiği çok katmanlı bir bilinç ve dönüşüm süreci olarak ortaya koymaktır. Bu çerçevede Medine'de tecrübe edilen sükûnet hâli, bireyin zihinsel ve duygusal dağınıklığını toparlayan bir başlangıç zemini olarak değerlendirilirken; ihramla birlikte başlayan süreç, kimlik katmanlarının geçici olarak askıya alınması ve "kul olma" bilincinin öne çıkması bağlamında analiz edilmiştir. Mekke'de yoğunlaşan ibadet pratiği ise, özellikle tavaf ve sa'y ekseninde, bireyin dikkat, ihlâs ve niyet düzeylerini sınayan bir içsel muhasebe alanı olarak ele alınmıştır.

Çalışmada "edeb", "fenâ", "niyet", "ihlâs", "tevekkül" ve "istikamet" gibi temel kavramlar, hem klasik İslâm düşüncesindeki anlam çerçeveleriyle hem de doğrudan yaşanan tecrübenin sunduğu somut karşılıklarla birlikte yorumlanmıştır. Bu bağlamda ibadet, dışsal bir eylem olmaktan ziyade, bireyin kendi iç dünyasını tanımasına imkân veren bir "ayna" olarak konumlandırılmıştır. Özellikle zihinsel dağınıklık, dikkat süreksizliği ve niyetin sahiciliği gibi unsurlar, Umre sürecinin dönüştürücü potansiyelini açığa çıkaran temel dinamikler olarak tartışılmıştır.

Sonuç olarak çalışma, Umre'nin nihai değerinin, ibadet anındaki yoğun duygusal deneyimlerden ziyade, bu tecrübenin bireyin gündelik hayatına ne ölçüde taşınabildiği ve sürdürülebilir bir bilinç hâline dönüştürülebildiği ile doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Bu yönüyle Umre, tamamlanan bir ibadet olmaktan çok, süreklilik arz eden bir varoluşsal yönelişin başlangıcı olarak değerlendirilmektedir.

Giriş

İbadet, klasik fıkhî tanımıyla belirli fiillerin yerine getirilmesini ifade etse de daha geniş bir perspektifte insanın kendisiyle ve Yüce Yaratıcı ile kurduğu ilişkinin yeniden yapılandırılmasıdır. Umre ibadeti bu bağlamda, yalnızca belirli ritüellerin (ibadetlerin) icrası değil; aynı zamanda bireyin kendi iç dünyasına yöneldiği, sorguladığı ve dönüştüğü bir süreçtir.

Bu çalışma, söz konusu tecrübeyi nesnel bir gözlem dili ile değil; bilakis öznel bir tanıklık üzerinden, fakat kavramsal bir çerçeveye yaslanarak analiz etmektedir. Amaç, yaşananı yalnızca anlatmak değil; anlamlandırmaktır.

Medine Safhası: Sükûnet ve Edeb Tecrübesi

Medine'ye varış anı, dış dünyada sıradan bir hareket gibi görünse de iç dünyamda belirgin bir yavaşlama oluşturdu. Mescid-i Nebevî'de hissettiğim sükûnet, yalnızca mekânsal bir atmosfer değil; zihinsel bir toparlanma hâliydi.

Efendimiz'e (S.A.V.) selam verirken, önceden zihnimde kurduğum cümlelerin dağıldığını fark ettim. Bu durum bana "edeb" kavramının teorik değil, yaşanan bir hâl olduğunu düşündürdü. Söylenecek söz bulamamak, aslında daha sahici bir yönelişin işaretiydi. Bu bağlamda Medine, benim için bir ziyaret mekânından ziyade, ahlâkî bir yüzleşme alanına dönüştü. Kalbim Medine'de kaldı.

İhram: Kimliğin Askıya Alınması ve Niyet Problemi

Zülhuleyfe (Abyar Ali) – Medine mikâtı'nda ihrama giriş, yalnızca fiziksel bir hazırlık değil; aynı zamanda kimliğin sadeleşmesi anlamına geliyordu. Günlük kıyafetlerimi çıkardığımda, sosyal rollerimin de geri planda kaldığını hissettim.

Aynaya baktığımda gördüğüm kişi, alıştığım "ben" değildi. Bu durum, tasavvuftaki "fenâ" kavramını çağrıştırdı: benliğin yok olması değil, merkezin değişmesi. Bu noktada niyetimin sahiciliği meselesi daha belirgin hâle geldi. Çünkü ibadetin değeri, görünenden ziyade yönelişte saklıydı.

Mekke ve Kâbe ile Karşılaşma: Merkezin Yeniden Tanımlanması

Kâbe'yi ilk gördüğüm an, beklediğim yoğun duygusal taşkınlıktan farklı olarak, derin bir içsel sessizlikle karşılandı.

Bu sessizlik içinde fark ettiğim şey, hayatımda merkez olarak konumlandırdığım unsurların geçiciliğiydi.

Bu karşılaşma, bana şu soruyu sordurdu: "Ben şimdiye kadar neyin etrafında dönüyordum?" Bu soru, tavafın yalnızca fiziksel bir hareket değil; aynı zamanda varoluşsal bir yön tayini olduğunu açıkça ortaya koydu.

İbadetin Niteliği: İhlâs ve Dikkat Dağınıklığı

Tavaf ve sa'y sırasında en belirgin farkındalık, zihinsel dağınıklık oldu. Beden ibadet hâlindeyken, zihnin farklı yönlere kayabilmesi, ibadetin otomatikleşme riskini gösterdi.

Ancak bazı anlarda yoğun bir dikkat hâli ortaya çıktı. Özellikle gece yapılan tavaflarda, daha derin bir huzur ve odaklanma tecrübe edildi. Bu durum, ihlâsın sürekli bir hâl olmaktan ziyade, zaman zaman yoğunlaşan bir bilinç durumu olabileceğini düşündürdü.

Sa'y ise çaba ile tevekkül arasındaki ilişkiyi daha somut hâle getirdi. İnsan yürür, çabalar; fakat netice üzerinde tam bir kontrol sahibi olmadığını idrak eder.

Dönüş ve İstikamet Problemi

Umre'nin son günlerinde zihnimi en çok meşgul eden mesele, bu tecrübenin kalıcılığı oldu. Mekke'de hissedilen manevî yoğunluğun, gündelik hayat içinde zayıflama ihtimali belirgin bir gerçeklikti.

Bu noktada "istikamet" kavramı öne çıktı. Sürekli yüksek bir manevî yoğunluk mümkün olmasa da daha dengeli ve süreklilik arz eden bir bilinç hâli mümkündür. Umre'nin değeri, bu sürekliliğin ne ölçüde sağlanabildiği ile doğrudan ilişkilidir.

Sonuç

Bu çalışma, Umre ibadetinin yalnızca ritüel bir uygulama değil; bireyin kendi varoluşunu, niyetini ve hayat yönelimini yeniden değerlendirdiği çok katmanlı bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır.

Kendi tecrübem açısından en belirgin sonuç, kesin cevaplara ulaşmaktan ziyade, daha sahici sorularla baş başa kalmaktır. Bu soruların kalıcılığı, Umre'nin gerçek etkisini belirleyecek temel unsur olarak görünmektedir. Bu çalışmanın devamı gelecektir.

Celalettin KURT
Şair, Yazar, Eğitimci

Yusuf Ol Gönlüm

Düştüysen kuyuya, Yusuf ol gönlüm
Sabır mizanında, yokla gönlünü
Aşkın izanında, kalırsan eğer
Unutursun her dem, nefreti, kini
Sonrası saadet, olur sultanlık
Unut intikamlı, marazlı günü
Düştüysen kuyuya, Yusuf ol gönlüm

Yarınlar umuttur, düşle ülküler
Umutsuz erilmez, hiç bir menzile
Dün topla, gün topla, azığın olsun
Çık kutlu sefere, türküler ile
Hedefe giderken, yağız atlarla
Kanadını değdir, hoyratlı yele
Yarınlar umuttur, düşle ülküler

Hasetlik, kıskançlık, şeytan işidir
Sevmekle aşılır, yüreğin fendi
Kendini okursan, bismillah deyip
Yıkarsın kalece, dev gibi bendi
Kaçarsan günahtan, türlü belâdan
Olursun sevdanın, aşkın menendi
Hasetlik, kıskançlık, şeytan işidir

İkrarına aşk yaz, aşkla yol yürü
Aşk yoksa beriye, gelmez öteler
Yürürken dağları, birlikte yürüt
Çıksın yollarından, kaçsın kötüler
Demlen acılarla, hüznü yoldaş tut
Dertlerin külünü, yoksa kim eler
İkrarına aşk yaz, aşkla yol yürü

Düştüysen kuyuya, Yusuf ol gönlüm
Sabır mizanında, yokla gönlünü
Aşkın izanında, kalırsan eğer
Unutursun her dem, nefreti, kini
Sonrası saadet, olur sultanlık
Unut intikamlı, marazlı günü
Düştüysen kuyuya, Yusuf ol gönlüm

Büşranur ERSÖZ

Üniversite Öğrencisi, Yazar.

Durun Durun, Koşmayın. Ruhunuzu Bekleyin!

Sevdiklerimizi kaybederiz, kaybettiklerimize derin bir özlem duyarız. Yaşadıkça anlarız hayatı ve yaşlandıkça, yaş aldıkça anlarız içimizdeki savaşları.

İnsan büyüdükçe ne çok şey kaybediyor değil mi kendinden? Yeri geliyor mutlulukları, yeri geliyor girdiği savaşları.

Fakat en kötü kayıptır, insanın kendisini kaybetmesi. Kendi benliğini yitirmeye ve içindeki duygulara karşı hissizleşmeye başlaması.

Monoton bir hayata kendi duygularını gömmesi. Ne kadar acınası değil mi? Belirli bir düzene giriyor yaşanmışlığımız ve bu düzene kurban ediyoruz bütün duygularımızı.

Realist hayatların materyalist bireyleri oldukça monotonluğa hapsoluyoruz, adeta durmadan koştururken ruhumuzu geride bırakıyoruz; tıpkı bir Kızılderili reisin koşarken durup "Ruhumun bana yetişmesini bekliyorum" demesi gibi.

Hâlbuki günde 9 saat çalışmaktan daha güzeldir dünyanın renkleri. Hâlbuki düşüncelerimize pranga vurulan iş yerlerinden daha kıymetlidir kendi dünyamızın şenlikleri. Bulunduğumuz yaşam yerlerini bırakıp, çalışmadan yaşayalım demiyorum. Benim kastım şudur: Çalıştığımız yerlerde benliğimizi kilitlemeyelim. Kendi duygu duraklarımız olmasın iş yerlerimiz, oraya girdiğimizde duygularımızı kapıda bırakmayalım.

Duygularımız ve kendi renklerimizle var olalım. Belirli düzenlere elbette ki girmek zorundayız, ama o düzene kilitlemeyelim kendisizliğimizi.

Halin aksi var olmaya başlayınca, kendi renklerimiz soldukça, yavaşça ölmeye başlarız .

Halbuki ne güzeldir yaşamak. Ne güzeldir bu dünyadan gülerek ayrılmak. Her insanın içindeki o ses susturulmak yerine dinlenmelidir. O sestir bizi yaşatan, benliğimize katkılar sunan. O sesi susturmak yaşamdaki ölümdür. Hayattaki mutluluğumuzun susması, hissedilmemesidir.

Yaşlarımız 10 küsur, 40 küsurlu zamanlarında ... Yaşlandıkça yaklaşırız kendimize halbuki. Ancak bu yıllarda aksi seyrediyor, çalıştıkça unutuyoruz kendimizi. Belki geçim derdidir, çoğunuz veyahut iyi bir eğitim almaktır, sınav kazanmaktır arzumuz. Kendimizi dinlemeyi unuttukça, uzaklaştık birbirimize.

Toplum olmayı, toparlanmayı unuttuk. Kendimize yabancılaştıkça iğreti duyduk diğer herkese, her kesime.

Oysa birlikte yapılan her şey güzeldir, güzel olan şeyler birlikte olduğu için özeldir.

Özetle: Dünya yerinde kaybettik sevdiklerimizi, kendimizi belirli mekanlara hapsederek. Bu Dünyaya bir kere geliriz, bir kere tanırız insanları ve sonunda gideriz. Geliriz bu Dünyaya ve geçiciyizdir. Velhasıl, şudur kelamım: Kendimizi hapsettikçe kaçar yaşımız, mutlu geçen anları kaçımız yaşarız?

Alisa Çiçek AKYOL

Risk Analiz Uzmanı, Yazar

Kurumsal Vicdan Yoksa Risk Yönetimi Eksiktir

Risk yönetimi çoğu kurumda teknik çerçevede ele alınır. Kontrol listeleri, olasılık hesapları, denetim mekanizmaları gibi. Ancak tarih, teknik olarak güçlü sistemlerin bile vicdani zemin zayıfladığında çöktüğünü gösterir. Çünkü risk yalnızca dışsal tehditlerden değil, içsel suskunluklardan da doğar. Bu iddia, yalnızca etik bir çağrı değil; tarihsel ve felsefi bir risk analizidir.

1637'deki Hollanda "Lale Çılgınlığı" (Tulip Mania) buna sıra dışı bir örnektir. Tulip Mania finansal tarihin ilk spekülatif balonlarından biri olarak anılır. Burada teknik bilgi eksikliği yoktu ve piyasa aktörleri alım-satım mekanizmalarını biliyordu. Ancak kolektif akıl, kısa vadeli kazanç arzusuna teslim olurken kurumsal ve toplumsal vicdan, ölçülülük ilkesini kaybetti. Sonuç olarak finansal risk, ahlaki ölçüsüzlükle birleşti ve sistem çöktü. Dolayısıyla risk yönetimi vardı fakat etik sınır bilinci yoktu.

Benzer biçimde, 1912'deki RMS Titanic faciası yalnızca teknik bir gemi kazası değildi. Titanik dönemin en gelişmiş mühendislik ürünlerinden biriyken "batmazlık" söylemi kurumsal kibri beslerken yeterli cankurtaran filikası bulundurmamak, maliyet ve estetik tercihlerle gerekçelendirildi. Burada risk, teknik hesap hatasından çok epistemik bir körlükten yani insan yapımı sistemlerin sınırlılığını kabul etmeme doğmuş oldu. Dolayısıyla vicdan, ihtiyat ilkesini feda ederken dayanıklılık, tevazu eksikliği nedeniyle zayıfladı.

1984'teki Bhopal disaster ise kurumsal vicdan yokluğunun en dramatik örneklerinden biridir. Güvenlik sistemleri maliyet nedeniyle ihmal edildi, bakım süreçleri zayıflatıldı. Teknik risk biliniyordu fakat kısa vadeli çıkar, insan güvenliğinin önüne geçti. Burada risk yönetimi prosedürleri vardı, ancak değer-temelli bir öncelik sıralaması yoktu. Etik risk, teknik riski tetiklerken iletişim eksikliği krizi büyüttü. Böylece kurumsal vicdanın yokluğu, binlerce insanın hayatına mal oldu.

Felsefi olarak bu durum, araçsal aklın sınırlarıyla ilgilidir. Immanuel Kant'ın perspektifinden bakıldığında, insanı araç değil amaç olarak görmek temel ilkedir. Kurumlar bu ilkeyi ihlal ettiğinde risk yalnızca finansal değil, varoluşsal hale gelir. Aynı şekilde Hannah Arendt'in analiz ettiği düşünmeme hali, kurumsal yapılarda "sessizlik riski" olarak karşımıza çıkar. İnsanlar konuşmadığında, sorgulamadığında, risk görünmez olur ama yok olmaz.

Sıra dışı bir örnek de 1986'daki Chernobyl Disaster'dır. Teknik sistem arızalandı ancak asıl yıkıcı olan, başlangıçta bilginin saklanması ve gerçeğin geç açıklanmasıydı. Sessizlik riski, teknik riski büyüttü. Kurumsal vicdan, şeffaflık cesaretini gösteremediğinde kriz sınırları aşar.

Bu örnekler risk yönetiminin yalnızca kontrol ve hesaplama olmadığını şunu gösterir. Vicdan, riskin erken uyarı mekanizmasıdır. O olmadan denetim eksiktir, ölçüm eksiktir, dayanıklılık eksiktir. Çünkü vicdan; ölçülülük, ihtiyat ve sorumluluk bilincidir. Kurumsal vicdan yoksa risk yönetimi prosedürden ibaret kalır. Ve prosedürler, ahlaki yön pusulası olmadan sistemi koruyamaz.

Kendi Yazısı / Kendi Dünyası ile Kadın Yazarlarımız-1

Kadın yazarlarımız alfabetik sıraya göre tanıtılmıştır.

Bu sayıdan itibaren birkaç bölüm halinde kadın yazarlarımızı kendi kalemleri ve kendi kalemlerinden yansıyan, iç dünyalarını anlatan kısa kısa sözleriyle tanıtmayı planlıyoruz. İlk bölümde 7 kadın yazarımızı tanıtıyoruz.

Canan ÇEVİK

"Bir zincir, en zayıf halkası kadar güçlüdür" denir. Bundan sebeptir ki, birlikte yürüdüğümüz yola dayanıklılığımız da yol arkadaşlarımız kadar güçlü ve sağlam oluyor. "Çünkü Kadınız" diyerek başlayan güzel oluşumda, yürünecek yolların uzunluğuna kafa tutuşlarımızdaki cesaretimizde, yine birbirimize olan inancımızdandır. İnsan olmanın en önemli şey olduğuna inanarak devam ediyoruz yolumuza. İyi ki biz...

Canan ŞEKERCİ

Kadın Başarırsa, Gelecek Kazanır

Geçmişte kadın olmak, çoğu zaman iki kat mücadele demekti. Eğitime ulaşmak, fikir söylemek, üretmek ya da yönetmek bir ayrıcalık değil, neredeyse bir meydan okumaydı. Buna rağmen kadınlar; bilimin kapılarını zorladı, sanatın dilini değiştirdi, toplumsal dönüşümlerin öncüsü oldu.

Bugün ise kadınlar artık yalnızca görünür değil; yön veren, dönüştüren ve ilham olan bir yerde duruyor. Akademiden siyasete, sanattan girişimciliğe, teknolojiden sivil topluma kadar her alanda başarı hikâyeleri yazıyorlar.

Sivil toplum kuruluşlarının kadınların toplumsal hayattaki rolünü güçlendirmeye yönelik çalışmaları da ayrı bir önem taşıyor. Kadınların düşünce üretiminde, stratejik bakışın gelişmesinde ve toplumsal farkındalığın artmasında aktif rol alması; daha güçlü bir gelecek inşasının temel taşlarından biri olarak görülüyor. Çünkü kadın güçlenirse aile güçlenir, aile güçlenirse toplum güçlenir, kök salar.

E. Burcu BİLGİLİ

Kadınız Biz
Kimi vakit sabırlı bir köküz, yeşermeyi bekleyen,
Kasırgalar doğururuz an gelir içimizden,
Kimi vakit cam gibi durgun bir okyanusken,
Kıvılcım olur bazen, tutuşuruz aniden.

Toprak olur, her zerreyle bereketleniriz,
Hava olur, zincirlere sığmaz, nefes keseriz,
Su olur, yeri gelir bir kayayı deleriz,
Ateş olur, tek bir korla yakarız dünyayı.

Anayız, doğayız biz; çoğaltırız âlemleri,
Verdiklerin misliyle dönecektir sana geri,
Bize ektiğin her tohumla yazarsın kaderini,
Kudret içimizde saklı bir cevher; çünkü kadınız!

Hüsniye FURAL

Geldiğim, gittiğim, dönüştüğüm kişiliği seviyorum.
Geçtiğim yolları, ardımda bıraktıklarını, geleceğimi.
Kendime bile hâkim olamayan beni seviyorum ama
anlatırken sesimi titreten hiçbir şeyi affetmeyeceğim.

Nilden İÇAĞASIOĞLU

Altın Çatlak

"Bir kadının sustuğu yerden başlayan fırtına, Dünya'yı yeniden kuracak tek güçtür."

Mutfak masasının köşesindeki çatlakta saklanan ekmek kırıntıları gibiydi hayat; bazen görmezden gelinen, bazen de bir bütünü ayakta tutan o küçücük ayrıntıların toplamı. Yıllardır içimde biriken kelimelerin tencere kapağının altındaki buhar gibi sessizce yükselip havaya karışmasını izledim; oysa her harf parmak uçlarımda nasırlaşmış birer itiraftı. Kendi sesimin yabancısı olduğum o uzun kış gecelerinde aynadaki aksime değil, gölgeme tutunarak yürüdüm; çünkü biliyordum ki bir kadının sustuğu yerden başlayan fırtına, Dünya'yı yeniden kuracak tek güçtür. Şimdi bu satırları, masanın o çatlağını altınla dolduran bir sanatçı titizliğiyle yazıyor, her bir yaramı şiirle sarıyorum. Bu uyanış yalnızca benim değil, birbirinin gözünde kendi yansımasını gören tüm kız kardeşlerimin hikâyesi; kalemimi en çok onlara borçluyum.

Pelda DEMİR ÖZTÜRK

Kadın

Tarlada güneşin altında ellerimiz nasır tutuyor, toprakla baş başa çalışıyoruz; ürün vermeyen toprağa rağmen sabırla devam ediyoruz. Ofiste ise akıl ve sabrımız sınanıyor; toplantılar, raporlar, yetişmesi gereken işler... Herkese yetmeye çalışıyoruz; sevdiklerimizi mutlu ediyor, işleri zamanında bitiriyoruz, ama kendimize yetemiyoruz. Ellerimizin hep yumuşak olmasını bekliyorlar. İçimizde bu algıya düşen hemcinslerimiz de oluyor ve biz onlar için de çabalıyoruz. Ev hanımlığı yapıyor, ev işleriyle uğraşıyor, aileyi ayakta tutuyoruz; ama yaptığımız iş yeterince değer görmüyor, ciddiye alınmıyor.

Sesimizi kısmıyoruz, sınırlarımızı çiziyoruz, yorulsak da vazgeçmiyoruz.

Çocuklarımız, yaşlılarımız, arkadaşlarımız, iş arkadaşlarımız... Her alanda görünmez bir denge kuruyoruz. Kimi zaman yalnızız, kimi zaman yan yana. Kendi haklarımızı savunurken suçlu sayılıyoruz, ama yine de direniyoruz. Güçlü olmalı, nazik olmalı, fedakâr olmalı, ama kendimizi kaybetmemeliyiz. Bizden beklentiler hiç bitmeyecek. Yıllardır görünmez emekle her şeyi taşır, evimizi, ailemizi ve hayatı ayakta tutarız. Ama bazen sadece bir "teşekkür ederim" ya da "eline sağlık" demek bile fazla görülür. Çünkü kadınız.

Yazı yazmak, söyleyecek sözü olanların işidir. Düşüncenin, merakın ve itirazın kendine yer aramasıdır. Kadın olmak, yazıyla birleştiğinde kelimeler çoğalır, anlam genişler. Kelimelerin gücü zaman ve mekânın ötesine geçer. Dijitalde kurulan dostluklar, hayatta karşılık bulur. Çok düşünür, çok hissederiz. Yeri gelir sevinci, yeri gelir üzüntüyü paylaşırız.

Birlikte üreterek. dayanışmayla büyür, sesimizi çoğaltır, suskunlukları bozar, hatırlamayı öğretir, geleceğe cesaretle yürürüz. Birbirimize ve hayata tutunmayı yeniden öğreniriz.Yazdıkça güçlenir, hem kendimizi hem birbirimizi görünür kılarız, çünkü kadınız!

Rabia CANDAN

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler

"Hiç kimse görmek istemeyen kadar kör;
duymak istemeyen kadar sağır olamaz."
Ünlü Türk Tıp Bilgini İbni Sina

***

Yıldızları süpürürsün farkında olmadan. Güneş kucağındadır bilemezsin. Bir çocuk gözlerine bakar, arkan dönüktür. Ciğerinde kuruludur orkestra, duyamazsın. Koca bir sevdadır yaşamakta olduğun, anlamazsın. Uçar gider, koşsan da tutamazsın."
Ünlü İngiliz Şair William Shakespeare

***

"İsrail laftan anlamaz, İsrail güçten anlar.
İsrail'e bir şey yaptırmak için tabancayı alnına dayayacaksın."
Merhum Başbakan Prof. Dr. Necmeddin Erbakan

***

"Uçmayı öğrenmeden göçmeye mecbur kalmış bir kuş gibi kalbimiz."
Şair Cahit Zarifoğlu

***

"Ne makam, ne para, ne senet, ne çek...
"Kurtuluş İslâm'da" vallahi gerçek".
Şair Abdürrahim Karakoç

***

"Bir kum tanesiyim ama. Çölün derdini taşıyorum."
Şair Mevlana İdris Zengin

***

Not: Bu sahifede sözlerine yer verdiğimiz üç Kahramanmaraşlı Şair de Haziran ayında, farklı yıllarda (1987, 2012, 2022) olmakla birlikte aynı günde (7 Haziran'da) vefat etmişlerdir. Ölüm sırası da yukarıda sıralandığı gibidir. Dergimizin Haziran sayısında üç Şairimizi de anmak nasip oldu. Cümlesinin ruhlarına fatiha.

Gökhan SEVİNÇ
Çevre Mühendisi, Yazar

Biz Ne Zaman Bu Kadar Yalnızlaştık?

Eskiden mahalle vardı; bu cümle artık bir tespit olmaktan çok, hafızada giderek silikleşen bir fotoğraf karesine bakmak gibi. Sadece evlerin yan yana sıralandığı bir yer değildi mahalle; aynı sofranın uzantısı, aynı derdin paylaşım alanı, aynı sevincin çoğaltıldığı bir ortaktı. Akşam ezanı yaklaştığında sokakta oynayan çocukların isimleri tek tek seslenilirdi; kim hangi evin çocuğu bilinir, kim aç kalırsa doyurulur, kim üzülürse teselli edilirdi. Bugün ise aynı apartmanda yıllarca yaşayan insanlar birbirinin adını bilmeden taşınıp gidiyor. Kapılar daha sağlam, siteler daha güvenlikli, kameralar daha keskin; ama insanın içindeki o güven duygusu, o aidiyet hissi bir o kadar zayıflamış durumda. Fiziksel mesafeler kısaldı belki ama duygusal mesafeler hiç olmadığı kadar açıldı.

Bugün "bireyselleşme" dediğimiz olgu, çoğu zaman bir tercihmiş gibi anlatılıyor; oysa yakından bakıldığında bunun büyük ölçüde bir zorunluluğa dönüştüğünü görmek zor değil.

İnsanlar artık sadece kendilerinden sorumluymuş gibi yaşıyor; çünkü sistem de bunu dayatıyor. Ekonomik koşullar ağırlaştıkça, hayat pahalılaştıkça, rekabet arttıkça herkes kendi ayakta kalma mücadelesine odaklanıyor. Bu mücadele, zamanla insanın çevresiyle kurduğu bağı zayıflatıyor. Kimse kimseye yük olmak istemiyor; ama aynı şekilde kimse kimsenin yükünü almak da istemiyor. Bu durum ilk bakışta bir özgürlük gibi görünebilir; kimse kimseye karışmıyor, herkes kendi hayatını yaşıyor. Fakat işin derinine inildiğinde bunun bir kopuş olduğu anlaşılıyor. Çünkü insan doğası gereği sadece kendiyle yetinebilen bir varlık değil.

Bu bireyselleşme hali en çok da en yakın ilişkilerde kendini gösteriyor. Eskiden "biz" olabilmek, bir evliliğin en temel taşıydı; şimdi ise "ben" olabilmek neredeyse daha önemli hale gelmiş durumda. Karı koca arasında bile görünmez bir denge savaşı yaşanıyor. Kimin sözü daha çok geçecek, kimin hayatı daha öncelikli olacak, kimin fedakârlığı daha fazla...

Bu hesaplaşma çoğu zaman açık açık yapılmıyor belki ama gündelik hayatın içine ince ince sızıyor. Birlikte alınması gereken kararlar, bireysel tercihlere dönüşüyor; ortak hayaller yerini kişisel hedeflere bırakıyor. Aynı evin içinde yaşayan iki insan, farkında olmadan iki ayrı hayat kurmaya başlıyor. Bu durum dışarıdan bakıldığında modern bir ilişki gibi görünebilir; herkesin kendi alanı var, herkes bağımsız. Ama bu bağımsızlık, zamanla ortak zemini aşındırıyor. Çünkü sürekli "ben" demek, bir noktadan sonra "biz" ortadan kaldırıyor.

Çocuklar bu değişimin en sessiz tanıkları. Eskiden sokak onların dünyasıydı; düşe kalka büyürler, kavga eder barışır, paylaşmayı, kaybetmeyi, kazanmayı orada öğrenirlerdi. Şimdi ise çocukluk daha steril, daha kontrollü ama bir o kadar da yalnız yaşanıyor. Sokaklar tehlikeli bulunuyor, apartmanlar yabancı, insanlar güvensiz. Bu yüzden çocuklar ekranlara emanet ediliyor. Tabletler, telefonlar, bilgisayarlar onların yeni oyun alanı haline geliyor. Ama bu alan, gerçek hayatın yerini dolduramıyor. Bir çocuğun dizinin kanaması, aslında hayatla temas ettiğinin göstergesiydi; şimdi ise en büyük risk, internet bağlantısının kopması. Bu değişim sadece çocukları değil, geleceğin yetişkinlerini de şekillendiriyor. Daha bireysel, daha mesafeli, daha az temas eden bir nesil yetişiyor.

Öte yandan bireyselleşmenin bu kadar yaygınlaşmasının arkasında sadece teknolojik gelişmeler ya da şehir hayatı yok; aynı zamanda derin bir güvensizlik duygusu da var. İnsanlar artık kolay kolay kimseye güvenemiyor. Çünkü güvenmek, bir anlamda kendini açmak demek; bu da incinme riskini beraberinde getiriyor. Oysa modern hayat, insanlara sürekli güçlü olmaları gerektiğini fısıldıyor. Zayıflık göstermek, destek istemek, birine yaslanmak neredeyse bir eksiklik gibi algılanıyor. Bu yüzden herkes kendi kabuğuna çekiliyor.

Dışarıdan bakıldığında güçlü, bağımsız, kendi ayakları üzerinde duran bireyler görüyoruz; ama iç dünyada giderek büyüyen bir yalnızlık var. Kalabalıklar içinde yalnızlaşmak, belki de bu çağın en belirgin ruh hali. Eskiden komşuluk vardı; kapı çalmak için özel bir sebep gerekmezdi. Şimdi ise birine gitmeden önce haber vermek, müsaitlik sormak, hatta çoğu zaman gitmekten vazgeçmek daha normal hale geldi. Bayramlar bile bu değişimden nasibini aldı. Kapı kapı dolaşılan, kahkahaların yükseldiği, çocukların koşuşturduğu o günler yerini kısa mesajlara, toplu kutlamalara bıraktı. "İyi bayramlar" demek kolaylaştı belki ama içi boşaldı. Çünkü temas azaldı. İnsanlar birbirine değmeden, birbirine dokunmadan yaşamaya alıştı.

Bütün bunların ortasında eskiye duyulan özlem büyüyor. Ama bu özlem sadece geçmişi idealize etmek değil; aynı zamanda kaybedilen bir bağın, bir aidiyet duygusunun eksikliğini hissetmek. Elbette geçmiş kusursuz değildi. Mahalle baskısı vardı, bireysel özgürlükler sınırlıydı, insanlar bazen haddinden fazla iç içeydi. Ama yine de o kalabalığın içinde insan kendini daha az yalnız hissediyordu. Şimdi ise özgürlük arttı ama yalnızlık da aynı oranda büyüdü. Ve bu yalnızlık, çoğu zaman seçilmiş değil, dayatılmış bir yalnızlık.

Belki de asıl soru şu: Bu kadar bireyselleşmek gerçekten bizi daha mutlu etti mi? Yoksa sadece daha dayanıklı görünmemizi mi sağladı? Sürekli güçlü durmaya çalışmak, sürekli kendi ayakları üzerinde kalmaya çabalamak insanı içten içe yormuyor mu? Birine yaslanabilmek, bir derdi paylaşabilmek, bir sorumluluğu bölüşebilmek aslında bir zayıflık mı, yoksa insan olmanın en doğal hali mi?

Belki eski mahalleleri birebir geri getiremeyiz, çocukları yeniden sokaklara döndüremeyiz, hayatın hızını yavaşlatamayız. Ama yine de küçük şeyleri değiştirmek mümkün. Aynı apartmanda yaşadığımız insanla selamlaşmak, bir komşunun kapısını çalmak, bir arkadaşın derdini gerçekten dinlemek, bir ilişkide "ben" demek kadar "biz" diyebilmeyi de önemsemek... Çünkü mesele tamamen bireyselleşmek ya da tamamen toplumsal olmak değil. Mesele, bu ikisi arasında denge kurabilmek.

Ve belki de en önemlisi şu: İnsan, ne kadar "ben" olursa olsun, ancak bir "biz"in içinde anlam bulur. Bu denge kaybolduğunda geriye sadece kalabalıklar içinde yalnız bireyler kalır. Oysa hayat, paylaşıldıkça çoğalan bir şeydir. Unutulan da belki tam olarak budur.

Turgut TUNÇ
Aktivist, Gurme, Yazar

Zamana Atılan Sağlam Düğümler: Ahi Evran ve Kırşehir'in Sırrı

Modern Dünyada Emeğin ve Vicdanın İzinde

Sabahın ilk ışıklarıyla ocağı uyandıran, bereketi niyetle harmanlayan o kadim sesin modern Dünyanın gürültüsünde kaybolduğunu sanıyoruz. Oysa başımızı ne zaman hızdan ve kalabalıktan çevirsek, Anadolu'nun kalbinden yükselen o dingin ve asil felsefeyle karşılaşıyoruz: Ahilik.

Bugün bir esnaf örgütlenmesinden çok daha fazlasını, yani bir medeniyet ahlakını konuşuyorsak, rotamızı ister istemez bozkırın ortasındaki irfan merkezine, Kırşehir'e çevirmek zorundayız. Kırşehir sadece coğrafi bir merkez değil; emeğin, alın terinin ve insan-ı kâmil olmanın haritasının çizildiği yerdir. Bu haritanın baş mimarı ise hiç şüphesiz Ahi Evran'dır.

Emeğin ve Gönlün Mimarisi

Ahi Evran, Horasan'dan getirdiği o saf ve duru ışığı Kırşehir'de yakarken, sadece deri işleyen bir debbağ değildi; o, insan ruhunu işleyen, toplumsal hayatın çatlaklarını adaletle dolduran bir gönül mimarıydı. Onun kurduğu sistemde ne iş ahlaktan bağımsızdı ne de ibadet hayattan kopuktu.

Gündüz kuşağını açtığımız dükkanlarda, inşa ettiğimiz yapılarda ya da toprağa vurduğumuz kazmada sadece kazanç değil, bir emanet bilinci vardı. Ahi Evran bize şunu fısıldıyordu: Yaptığın iş, senin aynandır. Bugün "kalite standartları" ya da "iş etiği" diyerek soğuk kalıplara sıkıştırdığımız ne varsa, o dönemde bir ustanın çırağına verdiği şefkatte, "pabucunu dama atmak" deyimindeki o zarif ama kararlı otokontrolde gizliydi.

"Eline, Beline, Diline Sahip Ol!"

Ahiliğin Kırşehir'den dünyaya yayılan o meşhur düsturu, bugün her zamankinden daha çok ihtiyacımız olan bir reçetedir: "Eline, beline, diline sahip ol: kapını, sofranı, alnını açık tut."

Bu söz, sadece bir esnaf nasihati değildir. Bu, insanın kendi içine dönmesi, dijital çağın getirdiği büyük dikkat dağınıklığında ve her şeye kolayca tüketerek ulaşma hırsında durup bir nefes alması demektir.

Açık olan kapı: Misafirperverliktir, paylaşmaktır.

Açık olan sofra: Cömertliktir, rızkı tek başına yememektir.

Açık olan alın ise: Dürüstlüktür, günü bitirip başını yastığa koyduğunda duyulan o eşsiz huzurdur.

Bozkırdan Yükselen Ses

Kırşehir'in o vakur ve sakin ikliminde kök salan bu felsefe, yüzyıllar öncesinde kalmış bir nostalji değildir. Toprağın altında açılmayı bekleyen bir su kuyusunda, geleceğe dair planlanan bir binanın atılan ilk temelinde, yani emeğin ve üretimin olduğu her yerde Ahi Evran'ın nefesi mevcuttur. Çıraklıktan ustalığa giden o yol, aslında insanın kendi hamlığını pişirme yolculuğudur.

Bugün edebiyatın ve kelimelerin gücüyle geriye dönüp baktığımızda, Kırşehir'deki o mütevazı külliyeden yayılan mesajın tazeliğini koruduğunu görüyoruz. Modern insan, kaybettiği o içsel pusulayı arıyorsa, Ahi Evran'ın dükkanının eşiğine, Kırşehir'in o göğe bakan dervişane sabrına yeniden bakmalıdır. Çünkü Kırşehir'deki o sessiz atölyeden bugünün karmaşık dünyasına ulaşan ses, hala aynıdır.

Çünkü medeniyet, sadece taşa ve betona şekil vermek değil; emeğe ruh, ticarete ahlak, insana ise vicdan üfleyebilmektir.

Muhabbetle...

**Debbağ : Arapça bir kelime.*

Deriyi terbiye eden, işleyen.

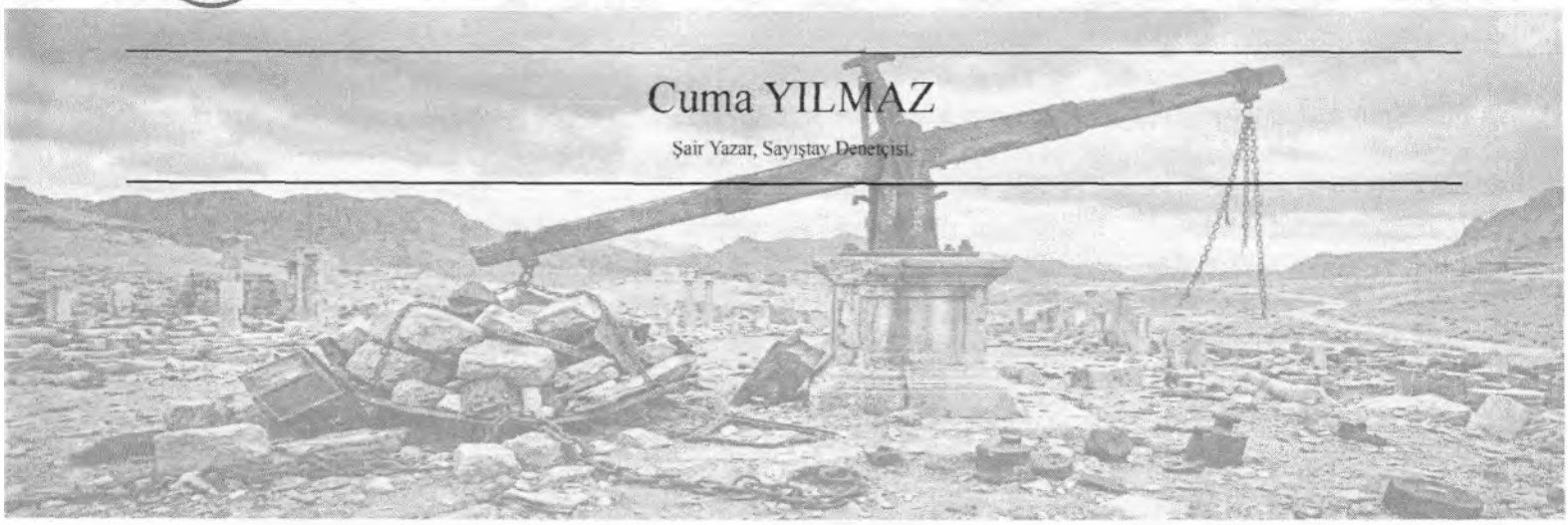

Cuma YILMAZ

Şair Yazar, Sayıştay Denetçisi

Mizan: Kaybedilen Ölçünün Ardından

Kâinat, göğsünde taşıdığı ilahî dengeyi büyük bir sükûnet içinde muhafaza eder. Gece, gündüzün ufkuna usulca yürür; güneş vaktini şaşırmadan doğar ve toprağın hasreti yağmurla diner. İnsan eli değmemiş bir ormanda her yaprak dalında kendi ağırlığınca durur, dal ise ancak taşıyabileceği kadar meyve verir.

Rahman Suresi'ndeki mealen art arda beyan edilen "Göğü yükseltti ve mizanı koydu. Sakın mizanı bozmayın, tartıyı adaletle yapın, mizanı eksiltmeyin" ayetleri, varlığın kusursuz işleyişini haber verirken ademoğluna da ayrı bir mesuliyet yükler. Kâinat kendi lisanıyla sürekli bu ölçüyü talim eder; insan ise ilahi nizama sadık kalmakla mükelleftir.

İnsan, böylesine mükemmel işleyen bir nizama baktığında, kendi iç dengesini koruma sorumluluğuyla da yüzleşir. Zira kırılma genelde dışarıdan çok, insanın kendi içinde başlar. Muhatabına söylenen dikkatsiz bir söz haddini aşar; bir arzu kalpte gereğinden fazla yer tuttuğunda ise sükûnet zedelenir; hırs kanaatin sesini bastırdığında da akıl ölçüyü korumakta zorlanır ve davranışlarda savrulmalar başlar. Mizan, göğün fizikî düzeninde olduğu kadar; insanın kendisiyle, çevresiyle ve Rabbiyle kurduğu ölçülü ilişkide de kendini gösterir. Her şeyi hak ettiği yere koyma dirayeti zayıfladığında insan, dış dünyada olduğu gibi kendi fıtratıyla da çatışmaya başlar. İçeride başlayan bu kırılma zamanla aileye, topluma, kurumlara ve temas edilen her alana sirayet eder.

İçeride yani kişinin özünde başlayan kırılmanın ilk ve en görünür yansımaları çoğu zaman aile hayatında ortaya çıkar. Bugün aynı masanın etrafında oturan aile fertleri, avuçlarındaki ekranların akışına dalarak birbirine gurbetçi hâline gelir. Evin içinde sesler eksilmez; ne var ki birbirini gerçekten dinleyen, kalbini kalbine yaslayabilen insan çehresi giderek seyrekleşir. Çocuklar merak ve hayretle türlü sorular sorar; çoğu zaman tam karşılık bulamaz ya da geçiştirilir. Büyükler konuşur konuşmasına, fakat sözlerin çoğu artık kalbe uğramadan geçer.

Yanı başındakine uğramayan bu kelam, uzağın cazibesine kapılmıştır; öyle ki dünyanın öbür ucundaki bir hadiseye kısa sürrede içinde ulaşabilirken, yanı başındaki hayat arkadaşının veya evladının gözlerinde biriken hüznü günlerce fark edemez. Burada mesele, kendi kendine akıp giden soyut bir hız fikrinden çok, kişinin bu acelecilik içinde kaybolmayı tercih etmesidir. Hızı üreten de onun içinde savrulan da yine insanın kendisidir. Çoğu zaman kişi, yakınındakinin yükünü omuzlamaktan ve hakiki ilişkinin zahmetinden kaçınır; bunun yerine cihazların sunduğu kolay ve bedelsiz konfora sığınır. Bilginin artışı merhamet ve mesuliyet duygusuyla aynı derinlikte büyümüyorsa, elde edilen konfor hikmetten çok nefsin kaçış arzusunu beslemeye başlar. Aile içinde eşlerin birbirlerine, çocuklarına, işlerine ve kendilerine ayırdıkları vakitte de mizan kendini gösterir; zira denge, birini önemserken diğerini ihmal etmemeyi gerektirir.

Zira ailede mayalanması gereken ölçü, dış dünyanın malumat sağanağı altında her gün biraz daha aşınır. Zihinlere sürekli neyi tüketeceğini, neye öfkeleneceğini söyleyen sayısız mecra hayatın her tarafını kuşatmış durumdadır. Bireylere nasıl ve niçin yaşamaları gerektiğine dair doğru istikameti gösteren kılavuzlar giderek zayıflar. Zihinler her gün binlerce bilgi kırıntısıyla dolarken, hakikate ve hikmete dönüşmeyen bu dağınık malumat, zihni meşgul ederken kalbi de yorar. Çünkü kalp anlam içermeyen bilgi fazlalığı içinde sükûnetini yitirir.

İşte bu sükunetin yitirilmesi yüzünden insan, uzağın peşinde koşarken kendi evinin, kendi sokağının, kendi kalbinin yabancısı hâline gelir. Hâlbuki yaşamak, sonsuz bir malumat yığını arasında savrulmaktan çok; nerede duracağını ve neyi aşmaması gerektiğini bilebilmektir. Hakkını ısrarla talep ederken sorumluluğunu unutan günümüz insanı, özgürlüğü çoğu defa bütün bağlardan kurtulmak zannetmektedir. Hakiki hürriyet, insanın hangi sınırı niçin aşmaması gerektiğini de idrak edebilme şuurudur. Eskiler bu yüzden yalnızca "bilmek" ile yetinmemiş; bilginin şahsın hâline ve ameline nüfuz eden ferasetine "irfan" demişlerdir. Bu anlamıyla irfan, hakikatin ardındaki hikmeti sezmek ve onu kelamda, hâlde ve amelde aşikâr kılmaktır. Bu hal, kimi zaman sükûta erdirir, kimi zaman söylenmesi gerekeni söyletir; her ikisine de gerektiği şekilde vakıf olmayanın irfanı kemale ermemiş demektir.

Vicdan terazisi tıpkı eski kefeli teraziler gibidir: Kişi bir kefeye menfaatlerini, öbürüne ise mesuliyetlerini koyduğunda ikisi eşit ağırlıkta durmalıdır. Menfaat kefesi ağır bastığında terazi şaşar; bu durumu fark etmek her zaman için kolay değildir.

Günümüzde herkes adaletten söz eder, ancak çoğu zaman yalnızca kendi lehine olanı adalet sayar. Terazinin gösterdiği ölçü gözetilmediğinde, adalet de soyut bir ilke olarak kalır ve hayata geçmez, onu koruması gereken kurumlar bizzat yeni dengesizliklere kapı aralar. Liyakat yerini yakınlığa, hak yerini menfaate bıraktığında müşterek terazi şaşmış demektir.

İnsan, ölçüsü zayıflamış bir düzenin ortasında kendi istikametini korumakta zorlanır. Zira dışarıdaki ölçüsüzlük insanın iç dünyasına; içerideki istikamet kaybı da aileye, topluma ve kurumlara yansır. Bu döngüyü tek başına kırmak mümkün olmadığından, birey, toplum ve kurumlar aynı müşterek ölçü etrafında yeniden buluşmakla mükelleftir. Zira adaletin hayata geçmesi, kurumların kuralara uygun işleyişi yanı sıra insanın kendi sözünde, kararında ve davranışında da ölçüyü korumasına bağlıdır.

Müşterek ölçü etrafında buluşulma imkanın ihmal edilmesi nedeniyle kuralsızlığın hüküm sürdüğü bir zeminde insanın bedeninden çok kalbi daralır. Bu durum ferdin kendi fıtratından, manasından ve yönelişinden uzak düşmesine sebep olur. İbn Sina'nın akıl, ruh ve vicdanı ahenkli bir bütün olarak ele alan "şifa" anlayışı bu bakımdan ayrı bir ehemmiyet taşır. Büyük hekim için şifa, insanın kendi deruni mizanını yeniden kurarak kâinatın nizamıyla uyumlu hâle gelebilmesidir.

İnsanın iç dengesi mana ile bağını kaybettiğinde ruh ağırlaşır; gönül yaralanır, salim akıl da bu durumdan payını savrulma olarak alır. İnsanı yalnızca bir tüketici olarak gören ve ona sürekli sahte bir "biriciklik" hissi sunan anlayış, kişileri daha da yalnızlaştırır. Tüketim ve mülkiyet arttıkça huzurun da artacağını zannetmek bir yanılgıdan ibarettir. Zira ruhu ayakta tutan şey, her türlü imkâna sahip olmaktan ziyade bir manaya ait olmaktır. O mana; kulun kendisiyle, varlıkla ve Rabbiyle kurduğu aidiyet hissidir. Bu hissi diri tutan birey, hem çevresindeki insanlarla hem de bu kâinatın büyük nizamıyla barışık olmakla anlamlı ahengi bulabilir. İstikametini kaybeden birey, yeryüzünün bütün imkânlarına kavuşsa da içinin her anında gurbeti yaşamaya devam eder.

İnsanın kendi iç dünyasında başlayan bu yabancılaşma hali, nihayetinde kendini ifade ettiği dile de sirayet eder. Kadim kavramlar, bugün meydanlarda ve ekranlarda kolayca tüketilen birer gösteri unsuruna dönüşerek, "irfandan" söz edilir, cehalet örtülür; "basiret" denir, taassup aklanır; "mesuliyet" ise hep başkasının sırtına yüklenir.

Sözün sahibi, lisanın namusunu koruyamadığı müddetçe düşüncenin de haysiyetini muhafaza edemez. Kelam, kalbe değdiği ve hayatta somut bir karşılık bulduğu nispette sahicidir. Sorumluluk sahibi bireyi şuurlu kılacak olan şey; kelimenin hikmetini ve gayesini hissedebilmek, onu dikkatle dile getirmek ve sonuçlarını göğüsleyebilmektir.

Bireysel ve toplumsal hayatın bütün bu ölçü erozyonuna rağmen, kâinatın sükûnetle sürdüğü ahenk, bizlere hâlâ toplumsal bir şuur ve denge kurabilme imkânını fısıldamaktadır. Kaybolduğu düşünülen o kadim ahenk, uzak coğrafyalarda ya da erişilmez fikirlerde saklı değildir. Daha ziyade insanın unuttuğu ilk ahitte, sinesindeki merhamette ve yanı başındaki insanların gözlerinde yaşamaya devam etmektedir. Dünyayı bütünüyle düzeltmeye çalışmadan önce, insanın evvela kendi vicdanındaki teraziyi doğrultması gerekir.

Hayatın ahenkli ritmini yeniden bulmak; dünyadan el etek çekmekle, pasif bir yavaşlığa sığınmakla olmaz, hayatın tam ortasında her şeye hakkını yerli yerinde teslim ederek kurulur. Şifa; idraki irfana, hiddeti izana, gücü adalete ve bakışı basirete tahvil edebilme çabasında gizlidir. Bireylerden kurumlara, kurumlardan topluma uzanan her kademede mesuliyet ve muhasebe fikrine bir kapı aralanabilir. Emanet hâlâ yürürlüktedir. İnsan, içindeki teraziyi doğrultabildiği ölçüde bulunduğu yere adaletin, huzurun ve dosdoğru istikametin yeşermesine vesile olacaktır.

Sonsöz Yerine

İnsan, çoğu zaman kendi içindeki terazinin ne kadar şaştığını fark edemez. Bu sebeple insanın, başkasını tartmadan evvel kendi özüne, hakikatine dönerek kaybedilen ölçüyü tekrar kurması elzemdir. Kusurunu görebilmek de bir erdemdir. İnsan, kendini bütünüyle haklı görmeye başladığında içindeki ölçüyü yavaş yavaş kaybeder.

Kâinat hâlâ ölçüsünü koruyor. Gece vaktini şaşırmıyor, güneş haddini aşmıyor. Bizler için asıl mesele ise, kendi içindeki teraziyi yeniden doğrultup doğrultamayacağıdır.

Bugün kelimelerin kolayca aşındığı bir dünyada; itidali, adaleti, aklı ve şifayı yeniden düşünmeye çalışıyoruz. Bu metnin asli gayesi, insanın kalbinde bozulan teraziyi yeniden fark edebilmesine küçük de olsa bir imkân açabilmektir.

18.05.2026

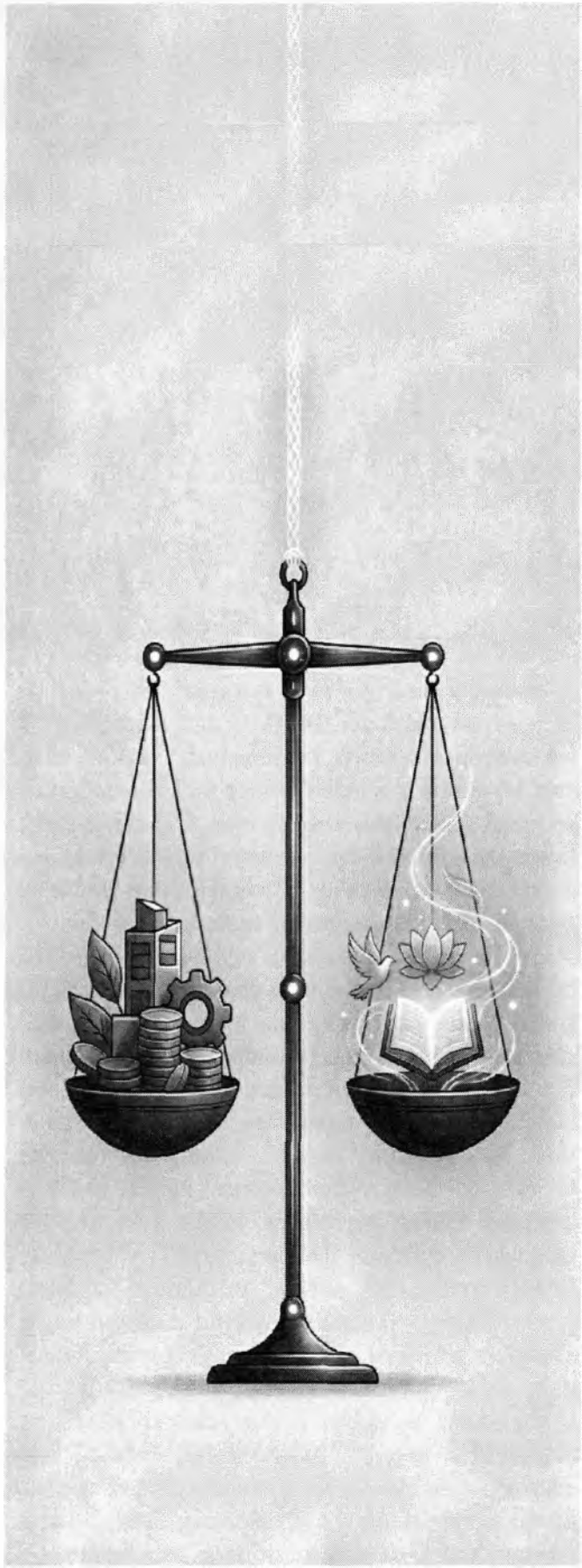

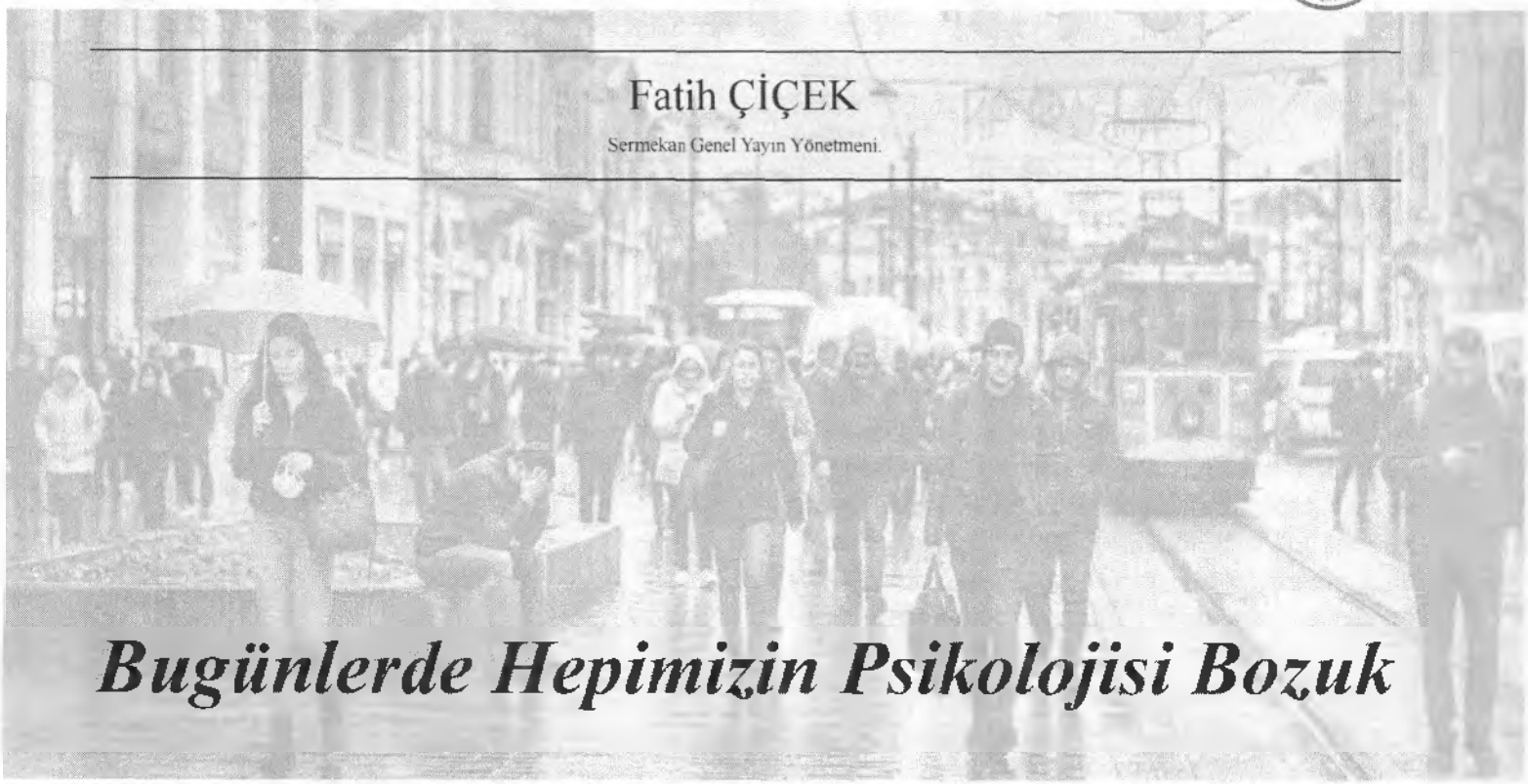

Fatih ÇİÇEK
Sermekan Genel Yayın Yönetmeni.

Bugünlerde Hepimizin Psikolojisi Bozuk

Sosyalleşmek için bir araya geldiğimiz insanlara normlar üzerinden baktınız mı? Hatta bırakın başkalarını kendimize normlar yani sağlıklı standart bir birey gözünden baktık mı? Bir çoğumuz anormal davranışlar sergiliyoruz. Öncelikle farklı farklı örneklendirmeler ile sizleri soruna odaklayacağım. Sonra çözümüne dair köklerimizden bulup çıkaracağımız bir reçetemiz muhakkak olacak.

1- Kaygı Bozukluğu (Anksiyete): Psikiyatri bilimi bunu da kendi içinde çeşitlendirir ancak biz sosyolojisini konuşacağımız için genel bir yaklaşım sergileyeceğiz. Çağımızda neredeyse hepimizin hayatının bir bölümünde düştüğü haldir bu. Gelecek endişesi yaşamaktan bugünü yaşayamayız. Bu hastalık yarının sorunlarını bugüne taşımaktır. Geçmiş travmaların gelecek bakışına olumsuz katkısı muhakkak vardır ama genelde gelecekle ilgilenir bu rahatsızlığı yaşayanlar. Bazen somut bir soruna odaklanıp istidatına (yeterliliğine) bakmadan onu çözme isteğinden de kaynaklanır bazen de "ne olacak benim halim" gibi soyut bir karamsarlık yaklaşımından da kaynaklanır. Yaratılışa aykırı şekilde beceriksiz, özgüvensiz, yetersiz hisseden biri kendini inşâ edemez, ruhu tekamüle giremez. Sosyal medya, bireyleri sürekli olarak filtrelenmiş başarı hikayeleri ve idealize edilmiş yaşamlarla karşılaştırır.

İşte bunlar hep gerçekçi olmayan bir yeterlilik çıtası koyar. Sonuçta kişi kendi doğal gelişim hızını (tekamül) engelleyecek şekilde daha başlangıçta yenilmişlik hissine kapılır. Bu durum insanın "eylemsizlik tuzağına" düşüşünü hızlandırır, çünkü atılacak her adım, sosyal medyada sergilenen gösterişli başlangıçlar ile kıyaslandığında yetersiz kalacaktır.

Yine başaramayacağı ve tek başına altından kalkamayacağı sorunları çözme isteği ve nereden başlayacağını bilememesi sebebiyle düşünceleri kısır döngüye giren insanlarla dolu etrafımız. Örneğin kira, gıda ve temel ihtiyaçlardaki öngörülemeyen artışlar, bireyin yeteneklerinin (istidatının) ötesinde bir "hayatta kalma" sorununu sürekli gündeme getirir. Genç nesiller için ev sahibi olma veya emekli olabilme gibi hedeflerin erişilmez hale gelmesi, gelecekle ilgili somut bir endişe kaynağı meydana getirir. Gelecek kaygısı, kişinin sadece kendisini ilgilendiren bir olgu olmaktan çıkarıp, toplumsal bir sorununun doğal bir sonucu haline getirir. Sonucu uzak görüp ulaşamayacağını düşündüğü için eylemsizlik tuzağına düşen insanların çözümü yine kadim değerlerimizden gelmektedir. İnsanın kontrol gücü sınırlıdır. Olayların sonucunu (kaderini) değil, o sonuca giden yolda gösterdiği çabayı, niyeti ve kararı kontrol edebilir.

Bu rahatsızlığı olan insanlar tedirginliklerini ve tereddütlerini, sürekli sorunları dile getirip onay bekleyerek belli ederler. Eylemsizliklerine kılıf arayışıdır aslında bu. Modern çağda bu durumu hayatının en azından bir bölümünde yaşamayan yoktur desek yeridir. Gerçi hayatlarının bir bölümünde bu buhranları çeken insanlar ortaya güzel bir ürün koyabiliyorlar, ancak bizim sorun olarak gördüğümüz kitle yıllar boyunca bu sıkıntıdan kurtulamayanlar. 10-20-30 belki 40 yıl boyunca bu kaygı bozukluğu içinde yaşayanlar durumun normalinin bu olduğunu düşünüp iyimser yaklaşımlara mesafe besliyorlar. Hatta aynı sorunla yıllar boyunca yaşayan 2 kişiyi daha yanına aldığında sağlıklı insanı sağlıksız diye yaftalayabilecek bir noktaya kadar gelebilirler. Böyle insanlar istişare heyetlerinin çok önemli yerlerinde birçok hayırlı kararı engellemeye de sebep olurlar. Toplumsal bazda bu kaygı bozukluğunun ileri seviyesinde ki insanları çokça görüyorsak onları ötekileştirmeden sosyal hayatın içinde yer almalarını teşvik edecek nitelikte iletişim kurmalıyız fakat içinde bulundukları durumları da göz önünde bulundurarak toplum adına karar alacak kritik noktalardan uzak tutmalıyız.

Aslında bu rahatsızlık biraz da modern çağın getirdiği bir sorunlar yumağı. Zira günümüzde zihinsel olarak yorulup bedenen yorulmayan insan fizyolojisi dinlenemiyor. Beden yorulmadığı için dinlenme sinyali vermezken zihin sürekli aktif ve alarm vaziyetinde. Bu durum, kadim değerlerimizden gelen çözüme istinad eden beden ve zihin dengesini yani çalışma ve tefekkür dengesini kaybetmemize neden oluyor.

Ulvi bir hedef baskısı hissetmeyen ve hedefi öteler ötesine bağlayamayan insan ölümden de ömürden de korkuyor. İnsan, Dünya'daki görevini tanımlayamama sorunuyla baş başa kalınca anksiyetenin "ne olacak benim halim" soyutluğunu da beslemeye başlıyor. Kişi, kısa vadeli haz ve hıza odaklandığında, ölüm korkusu (hayatın sonluluğu) karşısında savunmasız kalıyor. Haz ve hız çağında daha kendini bulamamış ama sosyal medyadan birkaç dakikalık quantum fiziğinin tanımını öğrenmiş konuşmaya çalışan insan Dünya'daki görevini tanımlayamama ve nereden başlayacağını bilememe sorunuyla baş başa kalıyor. Fizik, kimya, biyoloji, teoloji ve teknoloji alanında ileri boyutta şeyler düşünmek ve konuşmak kişinin kendi zekasına dair yalancı bir tatmin duygusu oluşturuyor. Bu da hatalarına, eksiklerine ve kusurlarına örtü vazifesi görüyor.

Eğer bu kaygı somut bir soruna odaklıysa kişi onun çözümüne dair sonucu düşünür ama sonuca gidecek bütün yollara olumsuz yaklaştığı için yine adım atamaz. Çünkü ona düşenin o çözüm için iyi ya da kötü bir karar verip adım atmak olduğundan fazlasını yükler omuzlarına. Tevekkül, yanlış anlaşıldığı gibi pasif bir kadercilik değil, eylemden sonra kalbi sükûnete erdirme sanatıdır. Sonuç almayacaksam hiç yola çıkmayayım gibi mesnetsiz bir yaklaşıma insanoğlu öyle dayanaklarla öyle deliller bulur ki sonra o sorunun altında ezilir gider. Oysa büyük bir sorunu küçültüp yönetilebilir adımlara bölmek gerekir. Burada ki planlanan çözümleri istişare edip en az efor sarfederek, en hızlı ve en kolay şekilde iş sırası oluşturmak gerekir. Buraya kadar söylediğim bütün olgulara toplumumuzun %90'ı yabancı değildir ama çoğumuz kurtulabildiğimiz için normal insanlar tarafına geçebilmişizdir. Tabi her birimiz ne kadar kurtulduğumuzu tekrar ve tekrar düşünmeliyiz.
28.11.2025

İKTA-DER

İnsan Kıtap ve Toplum Araştırmaları Derneği

KURULUŞUNUN BİRİNCİ YILI ETKİNLİKLERİ KAPSAMINDA

KERMES
ve
PANEL

İKTA-DER
İNSAN KİTAP VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ

PANEL BAŞLIĞI:

İLETİŞİM/SİZLİK ÇAĞINDA AİLE VE GENÇLİK

Enderhan Karakoç, Prof. Dr.
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İletişim Fakültesi Kurucu Dekan
"İletişim/sizlik Çağında İnsan"

Selahiddin Öğülmüş, Prof. Dr.
Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi E. Dekan
"Ailede Değerler ve Değer Değişikliği"

İsmail Hakkı Ünal, Prof. Dr.
Ankara Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi E. Dekan
"Dinimiz Nasıl Bir Aile İstiyor?"

Nuray Alper, Şair Yazar
TOBB Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans
"Anne ve Edebiyat"

Panel Yöneticisi:
Ali Küçükdağlı, Eğitimci, İlahiyatçı

Not:
Aynı yerde saat 12:00–18:00 arasında Kermes düzenlenecek ve Kermes'ten elde edilen gelirler, Üniversite öğrencilerine bağışlanacaktır.

Tarih
06/06/2026

Yer
Kahramanmaraş Kültür Derneği
Mithatpaşa Cad. No:36/1
Kızılay/Ankara

Saat
18:00–20:00

Ahmet Sandal
İnsan Kıtap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı

Altıntaş1
MADENCİLİK

ALTINTAŞ MADENCİLİK

Şafak Mah. 871. Sok. No:28 Gölbaşı/ANKARA

0 312 485 23 52

EBED MÜDDET DEVLET

Oğuzlar'dan Selçuklulara, Osmanlı'lara.

Nice bin yıldan beri kutlu bir Devletiz.

Ulaştık, ulaştık nice nice yüz yıllara.

Elhamdülillah sonsuza dek ebed müddetiz.

Osmanlı'nın devamı olan Türkiye Cumhuriyetimizi ilelebed yaşatacağız.

Ruhumuzun ve zihnimizin çerçevesini bu haritadaki sınırlar ile kuşatacağız.

Her Türk Evladının ruhunda ve zihninde 1683 yılındaki Osmanlı Haritası yer almalıdır.